

INFORMAČNÍ INSTITUT

STUDIE O SELHÁNÍ ČTÚ: OLIGOPOL MOBILNÍCH OPERÁTORŮ

Jak vláda ČR zvýší kvalitu a sníží ceny mobilních služeb

1.3.2012

V1.1

Abstrakt: *Konkurenceschopnost českého hospodářství – české firmy, podnikatele, ale i malospotřebitele – negativně ovlivňují drahé a nekvalitní mobilní služby. Trh mobilních služeb není efektivně konkurenční, protože ČTÚ neplní svou zákonnou funkci v ochraně spotřebitelů a zlepšování konkurence. Toto má za následek učebnicové oligopolní chování českých operátorů. Oligopolní chování operátorů je manifestováno v jejich nadstandardních ziscích, nejdražším mobilním volání v celém vyspělém světě, druhým nejnižším podílem investic do jejich sítí v E.U. a tím pádem nejhorší 3G sítí v E.U. Vláda ČR proto musí učinit kroky k nápravě vedoucí ke snížení cen mobilních služeb v ČR.*

Svoboda projevu neznamená, že se může svobodně urážet; svoboda zbraní neznamená, že se může svobodně střílet; svoboda tisku neznamená, že se může svobodně lhát; a tak svoboda trhu neznamená, že se může svobodně okrádat. Heslovitá vyjádření v médiích vedou u mnoha lidí k dogmatickému přesvědčení, že termín volný trhu je trh bez jakékoliv kontroly – trh bez přívlasků. Není tomu tak. I ten nejotevřenější, nejvolnější a nejsvobodnější trh vyžaduje jakousi minimální úroveň kontroly. *Trh bez kontroly je chaos a anarchie.*

Český telekomunikační úřad (ČTÚ) na poli mobilních služeb nevytváří kvalitní konkurenční prostředí tzv. *pro-market*, kde firmy mezi sebou dle jasných a férových pravidel soutěží, ale etabluje prostředí *pro-business*, kde firmy mají jasné rozdělené trhy a konkurenční boj jen předstírají. Ten, kdo nejvíce trpí za oligopolní stav v důsledku selhání kontroly, je zákazník –

HLAVNÍ BODY

- Na trhu mobilních služeb existuje vysoká koncentrace firem.
- Trh mobilních služeb je narušen, když mobilní operátoři prokazatelně praktikují učebnicové oligopolní chování.
- Mobilní operátoři si udržují v rámci svých skupin nadstandardní marže a mají nejdražší volání v OECD, druhé nejnižší investice v poměru k obrátu do rozvoje sítí a nejhorší 3G sít v E.U.
- Situace má negativní dopady do české konkurenční schopnosti v rozvoji české ekonomiky a proexportní politiky ČR.
- ČTÚ neplní svou zákonem uloženou kontrolní funkci při ochraně spotřebitele a vytváření podmínek pro řádnou hospodářskou soutěž.
- Pavel Dvořák systematicky neplní své povinnosti vyplývající z jeho pravomocí.
- Vláda ČR musí učinit kroky vedoucí ke snížení cen mobilních služeb v ČR.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

obyčejný občan –, který nemá možnost svobodného výběru. Druhotným následkem je pošlapávání víry ve volný trh a jeho schopnosti vyrovnat se všemi nástrahami moderní kapitalistické společnosti. Současně je tím degradováno paradigma kapitalismu, jakožto nejlepšího ekonomického systému, jehož vospělost je přímo úměrná úrovni bohatství, demokracie a svobody jednotlivce ve společnosti, díky čemuž i klesá důvěra lidí v demokracii, jako takovou¹.

U jednotlivce svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého. U trhu svoboda končí tam, kde zákazník nemá svobodného výběru. Základem svobodného trhu je férová hospodářská soutěž. Vládu si volíme proto, ne aby svobodu upírala či nařizovala, ale aby svobodu kontrolovala, tak aby nedocházelo k jejímu zneužití. V případě kartelové dohody je svoboda trhu zneužita a hospodářská soutěž narušena, kde zákazník ztrácí vlastní svobodnou volbu, volbu jiného levnějšího produktu.

Není potřeba do podrobností rozvíjet jak důležitá soutěž je pro fungování trhu – ona je přímo esenciální. ČTÚ rezignovala na tyto elementární hodnoty *svobodné* společnosti a umožnil oligopolizaci této části české ekonomiky, kde kartelové dohody se stávají základem nového kapitalistického paradigmatu. Ne nadarmo se v souvislosti se zeměmi z bývalého východního bloku mluví o post-demokracii; v současné době můžeme také začít mluvit o *post-kapitalismu*. Jeho následky jsou však přímo zhoubné.

Mimo filozofické dopady oligopolního chování českých operátorů ve víru v kapitalismus a demokracii, mají předražené a nekvalitní mobilní služby reálný negativní dopad do konkurenceschopnosti ČR jako takové. Je tomu tak ať už ve smyslu pohledů čistě tuzemských, tak těch z hledisek proexportní politiky českého státu. Neexistuje snad firma, podnikatel, živnostník, ale ani obyčejný občan, který by ke své produktivní činnosti dnes nepotřeboval mobilní služby. Volání, sms, internet, maily a další se stávají součástí patrně už každé hospodářskotvorné aktivity. Ve chvíli, kdy je podnikatelská volnost omezována vysokými mandatorními výdaji – čímž mobilní služby jsou² – je tím omezována i jejich obchodní činnost.

Predražené volání v ČR omezuje možnosti fyzických a právnických osob podnikat, kontaktovat své obchodní partnery, zaměstnance a hledat potencionální zákazníky a nové obchodní příležitosti. Ještě palčivější je však situace při snaze o dobytí zahraničních trhů. K tomu nám brání nejenom geografická vzdálenost a jazykové a možná i kulturní rozdíly, ale také přírážka ve formě cen za tzv. roaming. Ceny za volání a sms jsou sice Evropskou komisí regulovány, ale to je pořád málo. Zasáhnout

---

¹ STEM. 2012. „Informace z výzkumu trendy 12/2011.“ Dostupné na:
http://www.parlamentnilisty.cz/profilu-sprava//user-data/06B091AE/file/30954-STEM_uroven_demokracie_1112_f.pdf.

² Pro referenci: Cibulka, Petr. 2011. „Index finanční svobody.“ *INFORMAČNÍ INSTITUT*.
Dostupné na:
http://www.informacniinstitut.cz/informacniinstitut/Informacni_Institut/INDEX_FINANCNI_SVOBODY.html.

by měl i český stát. Nebýt však Evropské komise, platíme za roaming ještě mnohem více. Co ale ani komise nereguluje, jsou datové přenosy. Proto, jestli třeba uvažujete, že při cestě ze zahraničí ve vlaku pošlete emailem domluvenou nabídku po nějakém obchodním jednání, tak na to rychle zapomeňte. Něco takového je pro obyčejného živnostníka naprosto nepředstavitelné.

S tím samozřejmě souvisí i to, že datové služby jsou nejen drahé, ale také nejsou v plné míře dostupné všem nebo alespoň velké části českých obyvatel. Praha a další velká města, ve kterých sice probíhá největší část ekonomické aktivity, sice mohou být pokryty 3G sítí, ale její nedostatečný rozmach v méně rozvinutých oblastech tak zbytečně brání jejich dalšímu rozkvětu. Cena chytrých telefonů je v současné době natolik nízká a mailová komunikace i v těch nejméně rozvinutých oblastech ČR natolik nutná a rozšířená, a to i u těch nejmenších živnostníků, že nemožnost využití jejich plného potenciálu tak zvyšuje zejména ekonomické rozdíly mezi vyspělými metropolemi a oblastmi rozvinutými relativně méně. *Každé zvýšení penetrace rychlého mobilního internetu o 10% by totiž přispělo k růstu HDP našeho státu o 0.8-1.3 procent.* Nelze samozřejmě tvrdit, že adopce 3G sítí v zaostalejších krajích povede k jejich náhlému ekonomickému vzestupu, ale zajisté by to svým dílčím způsobem pozitivně přispělo, zejména pak v situaci, kdy internet je naprosto esenciálním nástrojem k úspěšnému podnikání každého z nás.

Cílem tohoto dokumentu je proto upozornit na situaci, kdy špatná kontrolní politika státu ze strany ČTÚ má za následek předražené mobilní služby, což ohrožuje samou konkurenceschopnost českého hospodářství a jak této skutečnosti využívají velké zahraniční firmy. V sekci **I.** tohoto dokumentu je s pomocí indexu HHI empiricky poukázáno na současný stav, kdy český trh mobilních služeb vykazuje vysokou koncentraci. V sekci **II.** je následně prokázáno, že čeští mobilní operátoři této situace náležitě využívají, když praktikují učebnicové oligopolní chování, jehož následkem jsou nadstandardní marže českých operátorů, nejdražší volání v celém vyspělém světě, poměrově druhé nejnižší investice do rozvoje sítí v celé E.U. a nejhorší pokrytí 3G sítí v celé E.U., čímž se projevuje to, že na tomto trhu existuje narušená hospodářská soutěž. V sekci **III.** je dokázáno, že příčinou tohoto stavu je předseda ČTÚ Pavel Dvořák, když neplní svou zákonem nařízenou funkci při ochraně spotřebitele a vytváření podmínek pro řádnou hospodářskou soutěž. A nakonec, v sekci **IV.** jsou předneseny úkoly pro vládu ČR, potažmo ministerstvo průmyslu a obchodu s konečným cílem dosáhnout snížení cen mobilních služeb pro koncové spotřebitele, a to s pomocí zvýšení ochrany spotřebitele a konkurence a potažmo tak i naší konkurenceschopnosti.

OBSAH

I. STAV	5
<i>Vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb</i>	5
II. NÁSLEDEK	11
<i>Oligopolní chování nekonkurujících si operátorů</i>	11
<i>Narušená hospodářská soutěž</i>	11
A) NADSTANDARDNÍ MARŽE.....	11
B) PŘEDRAŽENÉ VOLÁNÍ.....	14
C) NEJHORŠÍ SÍT	26
D) NEFUNKČNÍ TRH.....	34
III. PŘÍČINA	37
V. ŘEŠENÍ	51
<i>Úkoly pro vládu ČR</i>	51
<i>Snížení cen mobilních služeb</i>	51

INFORMAČNÍ INSTITUT

I. STAV

Vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb

V této sekci I. tohoto dokumentu bude poukázáno na skutečnost, že v České republice *je vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb*. Cílem této sekce však není si o této skutečnosti abstraktně povídat za použití domněnek a pocitů, nýbrž to *důsledně* prokázat. K prokázání této skutečnosti bude využit běžně používaný a uznávaný ukazatel na měření koncentrace tzv. „Herfindahlův index“ (HHI)³. Tento index nám je empiricky schopen dokázat pravdivost předchozího tvrzení o vysoké koncentraci na trhu mobilních služeb v ČR.

Než se však pustíme do výpočtu indexu HHI, je potřeba si nejdříve ujasnit, co to znamená, když se bavíme o „trhu“. Je to důležité zejména z toho důvodu, aby nedocházelo k účelnému rozměňování debaty argumenty o celoevropském trhu⁴ a jim podobným. Trhem máme v tomto případě na mysli tzv. „relevantní trh“⁵. Zákon o ochraně hospodářské soutěže definuje: „Relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“⁶ V širším slova smyslu sice existuje celoevropský trh, ale v užším slova smyslu a hlavně prakticky existuje jenom ten český. Občan ČR si totiž může vybrat pouze mezi třemi českými mobilními operátory, kteří své služby standardně poskytují na území ČR.⁷ *Proto našim relevantním je trh vymezený územím České republiky, na kterém působí tři operátoři.*

Index HHI je ekonomickým indikátorem, který slouží k měření koncentrace na trhu.⁸ Tento index standardně při svých postupech používá Americké ministerstvo spravedlnosti a americký Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, kteří mají na starosti kontrolu konkurence na trhu a povolování fúzí a akvizic.⁹ HHI pak tyto úřady používá k determinaci, zda-li je daný trh koncentrovaný a zda-li navrhovaná fúze nebo

---

³ Herfindahlův index, také známý jako Herfindahl-Hirschman index.

⁴ Tak, jak tomu běžně bývá u energetiky, kdy jsou vysoké monopolistické ceny el. energie ospravedlňovány pseudoargumentem o celoevropském trhu, který je samozřejmě pro konečné zákazníky neexistující abstrakcí.

⁵ Tzv. přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.

⁶ § 2 odst. 2) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

⁷ Lze samozřejmě uvažovat, že lze na území ČR používat zahraničního operátora v rámci roamingu, ale prakticky se jedná o nemyslitelnou záležitost.

⁸ Příspěvatelé Wikipedie. "Herfindahl index." *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Herfindahl_index&oldid=459873368 (citováno 26.1.2012).

⁹ U.S. Justice Department. „The Herfindahl-Hirschman Index.“ Dostupné na: <http://www.justice.gov/atr/public/testimony/hhi.html> (citováno 26.1.2012).

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

akvizice nepovede ke zvýšení koncentrace na trhu, popřípadě k jak velké změně koncentrace by došlo.

Jediné známé výhrady k HHI nejsou tak ve formě neadekvátnosti indexu jako takového, ale v podobě nutnosti a) správného ohraničení geografické oblasti a b) správného vymezení služeb. S obou známých výhrad k HHI ale v našem případě není problém:

- a) Geografickou oblast jsme si vymezili již výše při pojednání o relevantním trhu. Pro úplnost zopakují, že relevantním trhem mobilní originace je pro občana ČR trh vymezený územím ČR, kde působí tři národní operátoři. Toto vymezení relevantního trhu je i v souladu s tím, jak definuje mobilní trh samotný ČTÚ.¹⁰
- b) Správné vymezení služeb při použití HHI se zabývá tím úkolem, aby do výpočtu nedošlo k zahrnutí příliš velkého okruhu služeb, které jsou si sice příbuzné (jako například finanční služby), ale jednotlivé služby si nejsou navzájem substituty (jako například pojištění a bankovníctví), jelikož se jedná o rozdílné produkty. Z tohoto důvodu nelze do HHI zahrnout telekomunikace jako takové, jelikož v nich je obsaženo množství odlišných služeb (jako je mobilní volání, pevné volání, internetové volání, pevný internet, mobilní internet, satelitní internet, televizní signál, radiový signál, atd.), ale pouze jednu z těchto dílčích služeb, což jsou v našem případě pouze *mobilní volání*. Tento postup je opět v souladu s definicí ČTÚ, který v rámci svých šetření dochází k závěru, že mobilní volání fakticky nemá jiný substitut.¹¹

Poté, co jsme odstranili jakékoli pochybnosti o správném ohraničení geografické oblasti a správném vymezení služeb při použití HHI, můžeme se pustit do jeho samotného výpočtu. Index HHI se standardně počítá tak, že se spočítá suma druhých mocnin tržních podílů daných firem.¹² Alternativně lze i ve výpočtu nahradit tržní podíly počtem provolaných (originovaných) minut, popřípadě použít i další variace. Výsledkem je hodnota na škále až do výšky 10000. *Čím vyšší hodnota indexu HHI, tím vyšší je koncentrace na daném trhu.*¹³

---

¹⁰ ČTÚ. 2009. „Analýza trhu č. A/7/09.2009-11.“

¹¹ Tamtéž.

$$H = \sum_{i=1}^N s_i^2$$

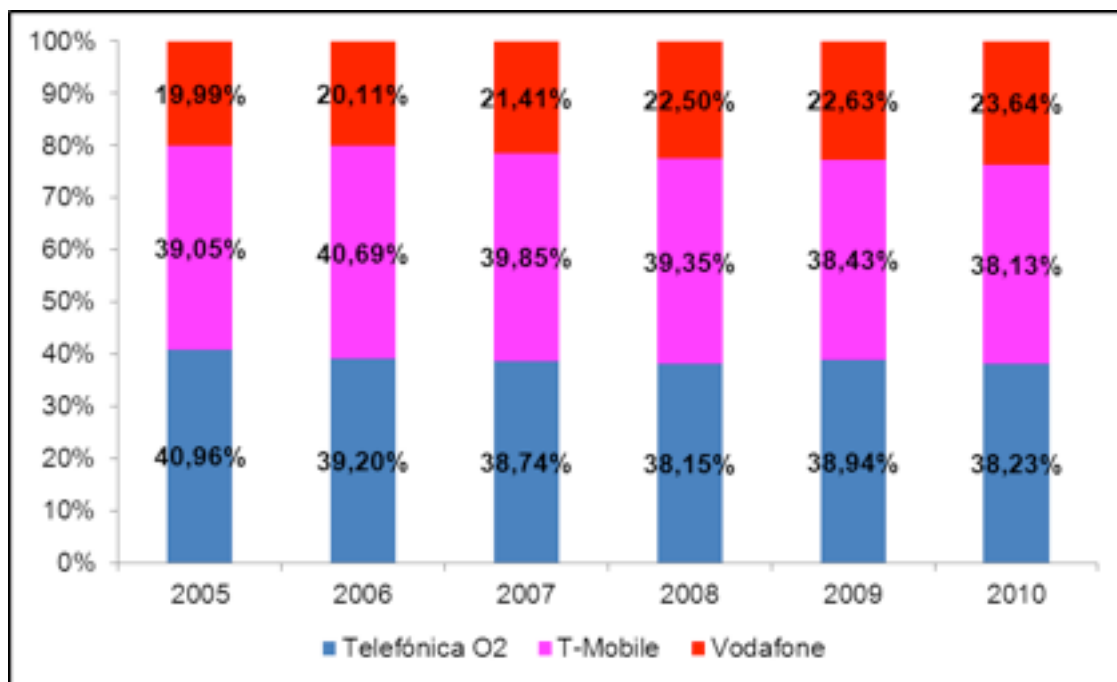
¹² Vyjádřeno matematicky se jedná o tento vzorec:

¹³ U.S. Department of Justice and the Federal Trade Commission. 19.8.2010. „Horizontal Merger Guidelines“. Dostupné na: <http://www.justice.gov/atr/public/guidelines/hmg-2010.html>.

INFORMAČNÍ INSTITUT

Škála indexu HHI

10000	Maximální koncentrace
10000-2501	Vysoká koncentrace
2500-1501	Mírná koncentrace
1500-100	Nekoncentrovaný
<100	Vysoce konkurenční

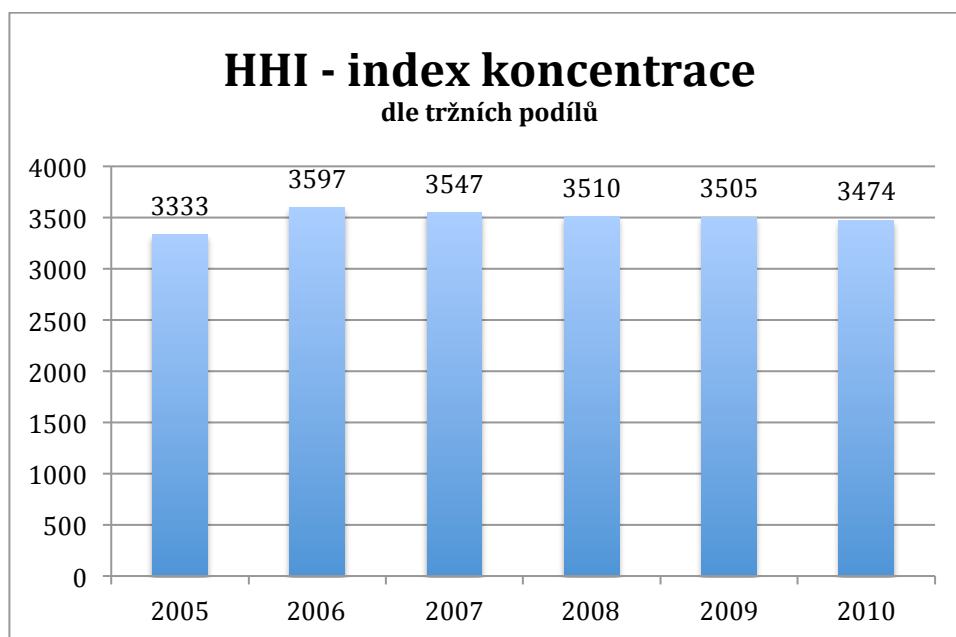

Výše uvedená tabulka ukazuje tržní podíly jednotlivých operátorů v ČR v roce 2010 podle počtu aktivních SIM karet.¹⁴ Telefónica O2 měla tržní podíl 38.23%, T-Mobile 38.13% a Vodafone 23.64%. Dosazení těchto hodnot do vzorce HHI nám vychází tento výsledek:

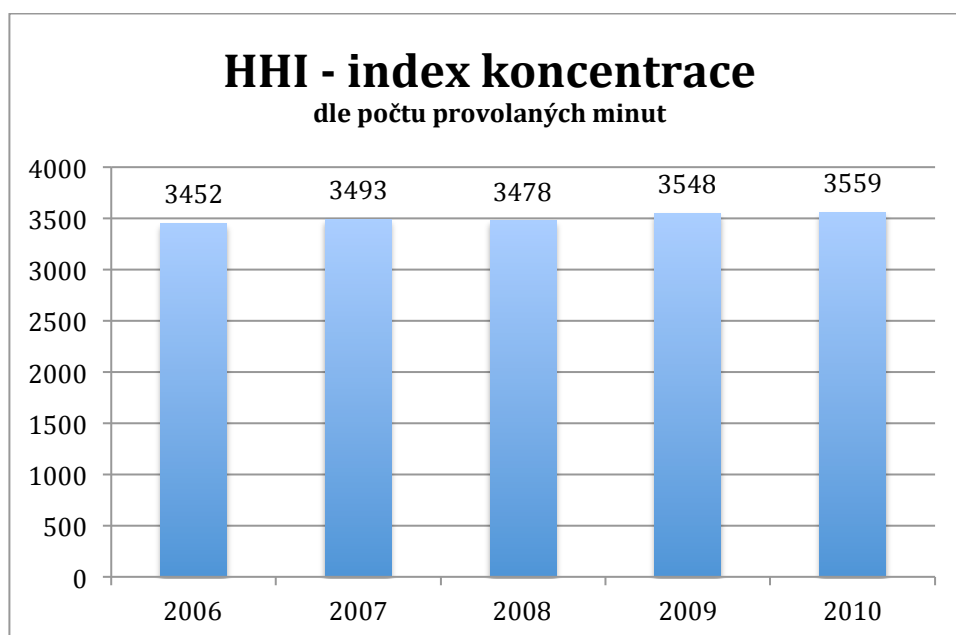
$$HHI = 23.64^2 + 38.13^2 + 38.23^2 = \underline{3474}$$

Standardní metodika měření konkurence s pomocí indexu HHI nám indikuje, že český trh mobilních služeb je „vysoce koncentrovaný“. Navíc je hodnota HHI 3474, a tedy vysoce nad mezní hodnotou 2500 indikující rozmezí mezi „mírnou koncentrovaností“ a „vysokou koncentrovaností“. Hodnota 3474 tudíž ani není blízká hodnotě mezní. *Lze tedy s veškerou autoritou říct, že v ČR na poli mobilních služeb existuje vysoká koncentrace firem.* Pro ilustraci je na následujícím grafu zaznamenán i vývoj HHI v čase, z něhož je patrné, že vysoká koncentrace na poli mobilních služeb je již dlouhodobá.

¹⁴ Český telekomunikační úřad.

Pokud by jsme přistoupili i k alternativnímu měření dle počtu provolaných minut, dojdeme k podobnému výsledku jako při použití tržních podílů. Konkrétně se jedná o hodnotu 3559, která také poukazuje na vysokou koncentraci.

Jsou i další variace indexu HHI, ale vzhledem k ustálené existenci tří firem u mobilního volání, výsledky indexu se budou vždy pohybovat okolo výše uvedených hodnot. Fakticky, v ideálním rozpoložení tří firem s naprosto rovnoměrným podílem dojdeme k nejnižší možné hodnotě HHI ve výši 3333. Ke snížení hodnoty HHI a tedy i k snížení koncentrace na trhu mobilního volání proto může dojít jedině zvýšením počtu firem.

K samotnému indexu HHI je nutno podotknout, že měří pouze statickou koncentraci, nikoli však úroveň konkurence jako takové – tedy jak firmy koncentraci na trhu využívají v praxi. Ale platí obecná úměra, že trh s nízkou koncentrací bude vykazovat vysokou konkurenci, která všeobecně vede ke kvalitnějším a levnějším službám. Na druhou stranu – ačkoli to není případ ČR, jak bude prokázáno v sekci II. –, i trh s relativně vysokým HHI, poukazující na vysokou koncentraci, může v praxi znamenat velmi konkurenční prostředí. Exemplární příklad pro to může být nám velmi blízké Rakousko. V Rakousku, ve kterém působí čtyři operátoři – tedy o jeden více než u nás –, vychází index HHI s hodnotou 3069¹⁵, také poukazující na „vysokou koncentraci“. Přesto si rakouští operátoři nebývalou měrou konkurují, když nabízejí svým zákazníkům ceny s ČR naprosto neporovnatelnými.¹⁶

V této souvislosti je také potřeba upozornit na snahu operátorů bagatelizovat výsledky koncentrovanosti s pomocí srovnání hodnot HHI v Evropě.¹⁷ To však obsahuje naprosto elementární metodologickou chybu. V tomto srovnání operátoři (skrže svou asociací) počítají, naprosto nepochopitelně, s tržními podíly *pouze* „síťových“ operátorů – tedy pouze těch, kteří vlastní svou vlastní síť, a nikoli však všech operátorů a tedy včetně i těch virtuálních, kteří své vlastní sítě sice nemají, ale kteří, a to zcela samozřejmě, *mají* na trhu určité tržní podíly. Index HHI se správně počítá tak, že se vezmou tržní podíly *všech* operátorů a nikoli jen ty z určité skupiny, kde rozdíl mezi nimi je pro zákazníka z praktického hlediska zcela podružný. Je to asi tak podobné, jako kdyby jste se pokoušeli argumentovat, že banán s modrou nálepkou je jiný, než banán s nálepkou zelenou. Tento postup byl víceméně použit jen s tím účelem, aby došlo k umělému navýšení evropských hodnot indexu HHI a vytvořit proto pocit, že ukazatel HHI jako takový je zcela irelevantní. Německo tak například má přes sto virtuálních operátorů.^{18, 19}

Existuje i alternativní, i když méně používaný, způsob měření koncentrace na trhu. Je to tzv. „Poměr koncentrace čtyř firem.“²⁰ Tento poměr se počítá tak, že se podíl tržeb čtyř největších firem v oboru porovná k poměru celkovým tržbám v daném oboru. *Obecně se výsledek pod 60% považuje za konkurenční a nad 60% nekonkurenční.*

---

¹⁵ Operátoři A1, T-Mobile, Orange a Hutchinson = $HHI = 41^2 + 31^2 + 18.3^2 + 9.6^2 = 3069$

¹⁶ Nechceme předražené volání. 2012. „A1: neuvěřitelná předplacenka.“ Dostupné na:
<http://predrazenevolani.blogspot.com/2012/02/a1-neuveritelna-predplacenka.html>.

¹⁷ Asociace provozovatelů mobilních sítí. 2012. „Oponentura APMS ke studii Informačního institutu.“ Str. 9-10. Dostupné na:
<http://www.apms.cz/default/file/download/id/98/inline/1/nocache>.

¹⁸ PrepaidMVNO. „Germany MNVO Companies.“ Dostupné na:
<http://www.prepaidmvno.com/mvno-companies/eu-mvno-companies/germany-mvno-companies/#0149>

¹⁹ Nechceme předražené volání. 2012. „Rakouský 3 dál snižuje ceny.“ Dostupné na:
<http://predrazenevolani.blogspot.com/2012/01/rakousky-3-dal-snizuje-ceny.html>.

²⁰ equitymaster.com. 2011. „How to measure competition?“ *equitymaster.com*. Dostupné na
<http://www.equitymaster.com/detail.asp?date=08/26/2011&story=1&title=How-to-measure-competition>.

INFORMAČNÍ INSTITUT

Vzhledem k tomu, že na českém trhu mobilních operátorů působí pouze tři firmy, není ani potřeba Poměr koncentrace čtyř firem počítat, jelikož je jasné, že výsledek je roven 100%. *Výsledek metodiky „Poměru koncentrace čtyř firem“ nám tak ukazuje na extrémně vysokou koncentraci v oblasti mobilních služeb.*

Obě metody, index HHI a Poměr koncentrace čtyř firem, nám ukázaly, že na poli mobilních služeb v ČR existuje vysoká koncentrace firem. Zejména pak standardně uznávaný HHI empiricky jasně dokazuje tuto skutečnost. Pokud by si tuto jednoduchou metodiku zpracoval i ČTÚ, musel by nutně dojít k neodvratnému závěru, že na trhu mobilních služeb je vysoká koncentrace firem. Vysoká koncentrace sama o sobě neznamená, že si operátoři nekonkurují, ale následky jsou ve formě nadstandardních ziscích českých operátorů, a to vše při neporovnatelně nízké kvalitě naší sítě pak v přímé kauzalitě poukazuje na oligopolní chování nekonkurujících si operátorů, jež narušuje hospodářskou soutěž. O tom však již následující sekce **II**.

II. NÁSLEDEK

Oligopolní chování nekonkurujících si operátorů

Narušená hospodářská soutěž

V předchozí sekci **I.** bylo prokázáno, že v ČR existuje vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb. Je sice pravda, že nízký počet hráčů na trhu sám o sobě nemusí znamenat, že si operátoři nekonkurují; avšak při pohledu na nadstandardní zisky českých operátorů díky předraženému volání, které čeští spotřebitelé *musí* platit, a to v kombinaci s nízkou kvalitou sítí, musíme logicky dojít k závěru, že si čeští operátoři *vskutku* nekonkurují. *Ve funkčním* konkurenčním prostředí by totiž ani drahé a ani nekvalitní volání nebylo reálně možné: společnosti by mezi sebou o zákazníky a zisky soutěžily jak cenou, tak službami. To se však v ČR neděje. Čeští mobilní operátoři tak v plné obnaženosti praktikují kvintesenční oligopolní chování.

Někdo může tvrdit, že se jedná o nepřiměřeně tvrdý závěr. Smyslem této sekce je proto toto naprosto střízlivé tvrzení podložit *nezvratnými důkazy*. Jelikož jsou následky oligopolního chování českých operátorů poměrně rozsáhlá problematika, je tato sekce logicky rozdělena do tří oblastí: A) Nadstandardní marže; B) Předražené volání; C) Nejhorší síť; D) Nefunkční trh. Vysoké marže mobilních operátorů vykazují zvláštní charakteristiku tím, že jsou neúměrně vysoké ať už v rámci svých mezinárodních skupin nebo v porovnání s jinými velkými českými firmami a současně zaznamenávají neobvyklou imunitu vůči následkům hospodářské krize. Tyto marže platí čeští spotřebitelé, kteří mají v průměru *nejdražší* mobilní volání nejenže v E.U., ale i v celém vyspělém světě; a to celé v kombinaci, kdy ČR má *nejhorší* pokrytí 3G sítí v celé E.U. a současně průběžně druhé *nejnižší* investice do jejich rozvoje. Kombinace vysokých marží, drahého volání a nekvalitní sítě nás proto musí nutně vést k podtrhnutí závěru o oligopolním chování a tedy o narušeném tržním prostředí v oblasti mobilních služeb.

A) Nadstandardní marže

V předchozí sekci spočítaný index HHI nám poukazuje na stav koncentrace na trhu mobilních služeb, ale to pouze staticky. Určuje nám, zda-li je a nebo není daný trh koncentrovaný. Již nám ale neukazuje, zda-li si hráči na daném trhu konkurují a nebo ne. Ačkoli nám výsledek HHI poukazuje na prostředí s vysokou koncentrací v oblasti mobilních služeb v ČR, musíme ještě předložit evidenci, že operátoři této situace využívají a vskutku se *chovají* nekonkurenčně. Velice průkazným faktem je v tomto případě nejen výše obratu jako takového, ale zejména pak poměr obratu firmy k zisku – tzv. marže. Ta je totiž u českých mobilních operátorů nebývale vysoká. Tabulka na

INFORMAČNÍ INSTITUT

následující stránce ukazuje tržby mobilních operátorů za roky 2008-2010 v poměru k a) čistému zisku (označeno jako „Marže I“); b) k EBITDA²¹ (označeno jako „Marže II“).

Firma	Tržby	Čistý zisk	Marže	EBITDA	Marže II	Tržby	Čistý zisk	Marže	EBITDA	Marže II	Tržby	Čistý zisk	Marže	EBITDA	Marže II
	2010	2010	2010	2010	2010	2009	2009	2009	2009	2009	2008	2008	2008	2008	2008
O2	55.7	12.2	22%	27.4	49%	59.9	11.7	20%	27	45%	64.7	11.6	18%	28.3	44%
T-Mobile	28	8.5	30%	10.5	38%	30.2	9.1	30%	11.3	37%	33.1	9	27%	10.9	33%
Vodafone	17.3	1.9	11%	2.5	14%	18.4	2.5	14%	2.7	15%	19.7	2.6	13%	3	15%
Škoda Auto	220	8.8	4%	11.3	5%	187.9	3.5	2%	5.9	3%	200.2	10.8	5%	13.6	7%
Foxconn	110.2	0.4	0%	0.8	1%	83.5	0.5	1%	0.5	1%	89	-1	-1%	0.7	1%
Agrofert Holding	92.1	6	7%	7	8%	85.9	3.7	4%	5.6	7%	101.4	4.4	4%	7.3	7%
Unipetrol	86	0.9	1%	5.2	6%	67.4	-0.8	-1%	2.8	4%	98.1	0.065	0%	4.5	5%
Hyundai	49.6	2	4%	1.3	3%	28.1	-1.5	-5%	-1	-4%	2.7	-2.6	-96%	-1.5	-56%

U společnosti Telefónica O2 v průběhu let 2008-2010 sice došlo ke snížení tržeb, ale na druhou stranu došlo ke zvýšení Marže I, a to z 44% na 45% a poté na 49%. U Marže II lze pozorovat stejný trend, kdy ta se zvýšila z 44% na 45% a poté na 49%. Společnosti T-Mobile se podobně jako u O2 snížily tržby, ale zvýšila Marže I z 27% na 30% pro rok 2009 i 2010. Marže II se společnosti zvýšila z 33% na 37% a poté na 38%. Vodafonu se také snížily tržby, ale jeho Marže I z 13% nejdříve stoupla na 14% a poté klesla na 11%. Marže II se společnosti z 15% v letech 2008 a 2009 snížila na 14%. Z těchto uvedených marží lze vypočítat dvě zaznamenaníhodné charakteristiky českých operátorů:

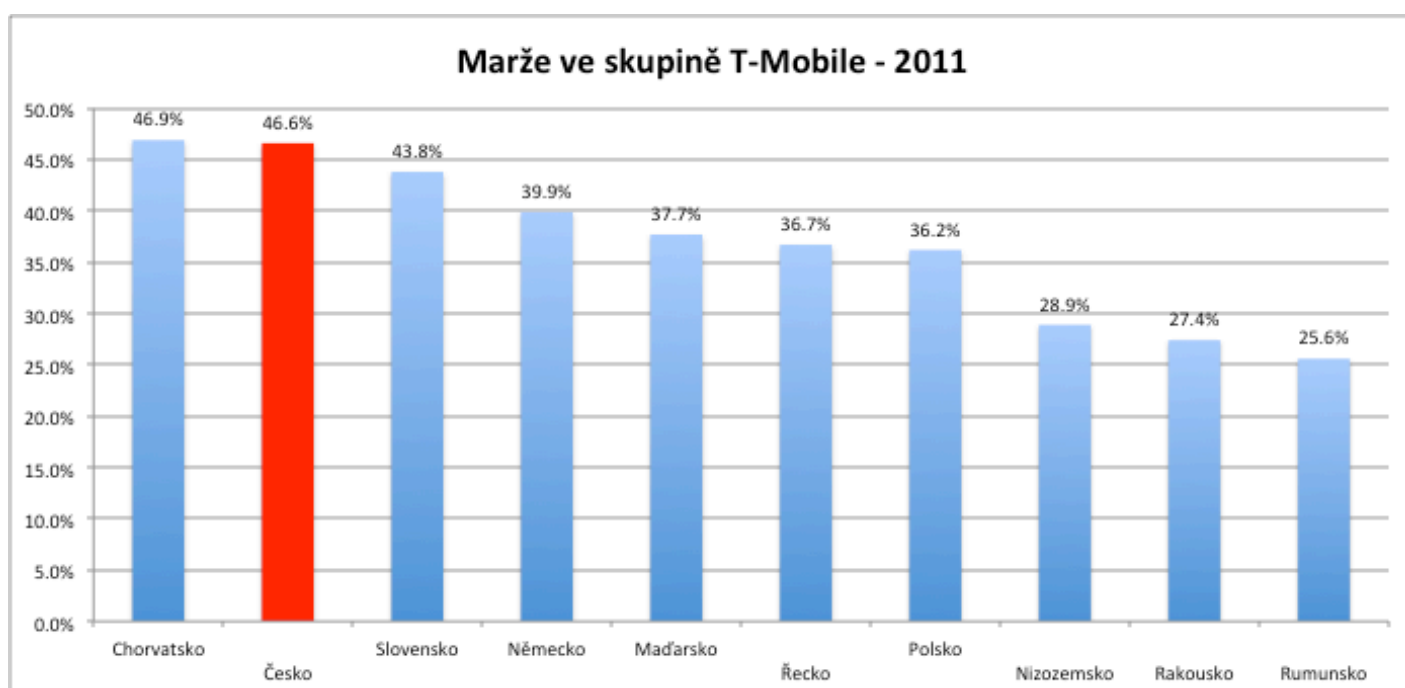
- Čeští mobilní operátoři jsou víceméně imunní vůči hospodářské krizi. ČR, tak jako celou Evropu, ale i svět postihla ekonomická recese. Ta má svůj původ v hypoteční a následné finanční krizi ve Spojených státech Amerických. Ve chvíli, kdy celý západní svět „utahuje opasky“, velké, ale i malé firmy propouštějí, šetří kde se dá, nebo vyhlásují insolvenční či přímo bankrot, tak čeští operátoři a jejich marže jsou ve své podstatě nedotčeny a v některých případech dokonce rostou. V současné situaci pro mnohé firmy vskutku záviděníhodná situace.*
- Čeští mobilní operátoři mají vůči stejně velkým firmám neobvykle velké marže. Čeští operátoři se řadí mezi 100 největších firem v ČR podle tržeb²², proto jsme se rozhodli vzít 5 největších českých firem, které, na rozdíl od mobilních služeb působí v konkurenčním prostředí a porovnat jejich marže. Toto srovnání bylo také zakomponováno do následující tabulky. Z té je již na první pohled očividné, že se jedná o naprosto rozdílná čísla. Například Marže I největší české společnosti Škoda Auto se v průběhu let 2008-2010 změnila*

²¹ Zisk před započtením úroků, daní a odpisů.

²² Příspěvatelé Wikipedie. „Seznam největších českých firem podle tržeb.“ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie.*
http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Seznam_nejv%C4%9Bt%C5%A1%C3%A4Dch_%C4%8Desk%C3%BDch_firem_podle_tr%C5%BEeb&oldid=7942144
(citováno 26. 01. 2012).

z 5% na 2% a poté na 4%. Marže II měla podobný průběh, když se nejdříve snížila ze 7% na 3% a poté zvýšila na 5%. Vývoj marží této společnosti tak v podstatě kopíroval průběh krize v tomto období. Současně lze automobilový průmysl považovat za *extrémně* konkurenční, jelikož na trhu působí celá řada značek a výběr produktů je tak pro zákazníka opravdu široký. U ostatních společností Marže I i II dosahovaly *maximálních* hodnot 7%. Tedy dočista jiné hodnoty, než hodnoty okolo 45% u českých mobilních operátorů.

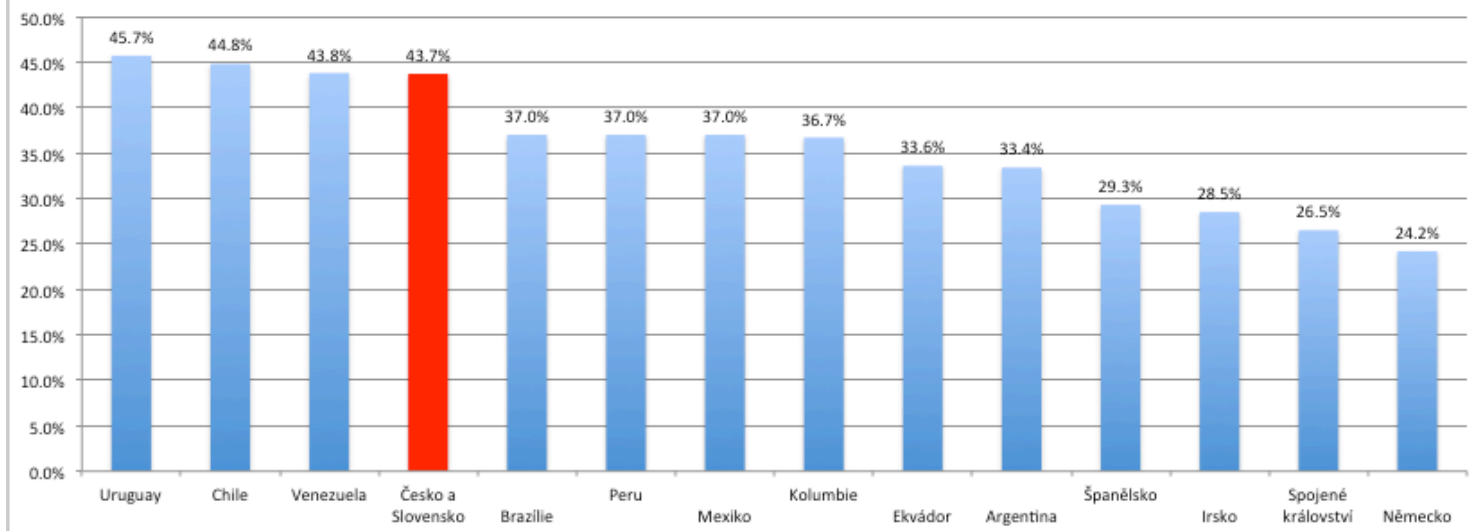
- c) *Neobvyklé jsou i marže českých operátorů v rámci svých skupin v jiných zemích.* Porovnání Marže II jednotlivých operátorů v různých zemích nám totiž umožňuje efektivní srovnání srovnatelného. Následující dvě tabulky²³ názorně srovnávají marže u společnosti T-Mobile a Telefónica O2 ve svých skupinách za rok 2011.

---

²³ Malý, Ondřej. 27.2.2012. „Telefónica i T-Mobile krmí matky vysokými příjmy”
Hospodářské noviny.

Marže ve skupině Telefónica O2 - 2011

Vysoké marže mobilních operátorů ať už v rámci svých mezinárodních skupin nebo v porovnání s jinými velkými českými firmami a jejich imunita vůči hospodářské krizi ve chvíli, kdy všechny jiné firmy musí šetřit, aby vůbec přežily, nás vede k potvrzení té skutečnosti, že **mobilní operátoři využívají nízkého počtu soutěžitelů na trhu a praktikují učebnicové oligopolní chování. Fakt, že si udržují tyto vysoké marže dokazuje, že si operátoři nekonkurují.** Tento neradostný závěr nás ovšem musí vést také k další záležitosti, a to je fakt, že na tyto marže operátorů musí někdo přispívat – a to je český spotřebitel ve formě předraženého volání.

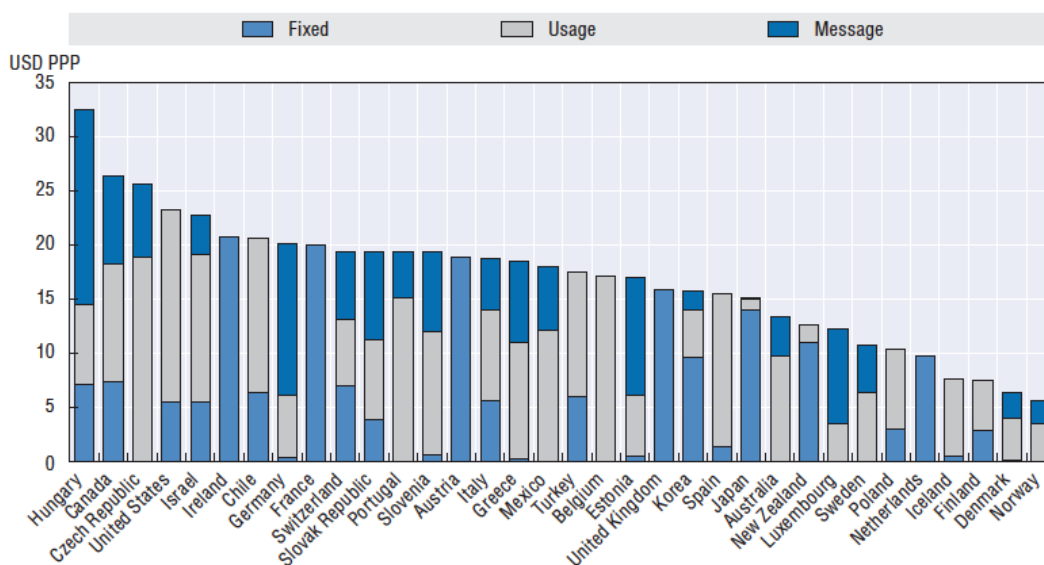
B) Předražené volání

Byla-li by realita taková, že se u českých operátorů jednalo o prozíravost jejich managementu, vrchol vospělost a efektivního chování, nemohl by proti jejich bohatým maržím nikdo nic namítat. Bohužel tomu tak není. Na jejich zámožné marže přispívá český spotřebitel, a to ve formě předraženého volání. V této sekci bude prezentována v současné době nejkompaktnější metodika mezinárodního mobilního volání od OECD, potvrzující skutečnost o nejdražším mobilním volání v celé E.U. a v mnoha případech i v celém vyspělém světě. Následně bude také pojednáno o ostatních mezinárodních srovnáních, jejichž metodika je však chybná a dochází tak k nesprávným výsledkům.

OECD ve své metodice používá 6 druhů spotřebních košů²⁴. Každý z košů obsahuje určitý počet hovorů a sms zpráv, který je rozdělen takto: **1)** 30 hovorů a 100 sms; **2)** 100 hovorů a 140 sms; **3)** 300 hovorů a 225 sms; **4)** 900 hovorů a 350 sms; **5)** 40 hovorů s předplacenou kartou; **6)** 400 sms a 8 hovorů. Ceny v jednotlivých zemích za jednotlivé spotřební koše jsou poté spočítány minimálně u dvou operátorů a současně tak, aby pokrývaly více než 50% populace v těchto zemích. Výsledné ceny za volání v jednotlivých spotřebních koších jsou poté v amerických dolarech (USD) přepočítány na koupěschopnost obyvatelstva v daných zemích (tzv. parita kupní síly – PPP). Použití parity kupní síly je – na rozdíl od jiných poté uvedených metodik – mnohem přesnější ukazatel. PPP nám totiž porovnává porovnatelné, když reflektuje nejen koupěschopnost obyvatelstva v dané zemi, ale zejména pak různou úroveň nákladů operátorů v jednotlivých zemích. Výsledky tohoto výzkumu nejsou pro ČR nikterak příznivé. Výsledky včetně grafů jsou následující²⁵:

- 1) U prvního spotřebního koše s 30 hovory a 100 sms se ČR umístila jako třetí nejdražší v rámci OECD. Dražší volání v tomto spotřebním koši mají již jen v Maďarsku a Kanadě. *Uvnitř E.U. se tak ČR umístila jako druhá nejdražší.* Průměrná cena volání v OECD je USD 16,83 PPP, kdežto v ČR to je 25,59, tedy o 52% více než je průměr v OECD (včetně ČR).

Figure 7.10. OECD 30 calls mobile basket, August 2010, per month, VAT included

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932395991>

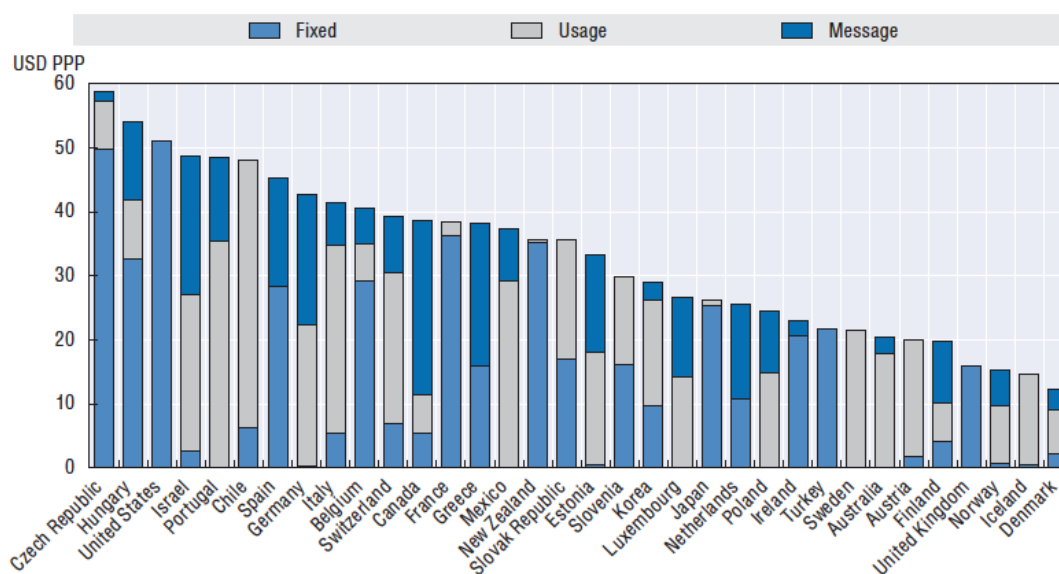
- 2)
+

²⁴ OECD. 2010. „Revision of the Methodology for Constructing Telecommunication Price Baskets.” Dostupné na: <http://www.oecd.org/dataoecd/44/29/48242089.pdf>.

²⁵ OECD. 2011. „Main trends in pricing.“ V *OECD Communications Outlook 2011*, 247-322.

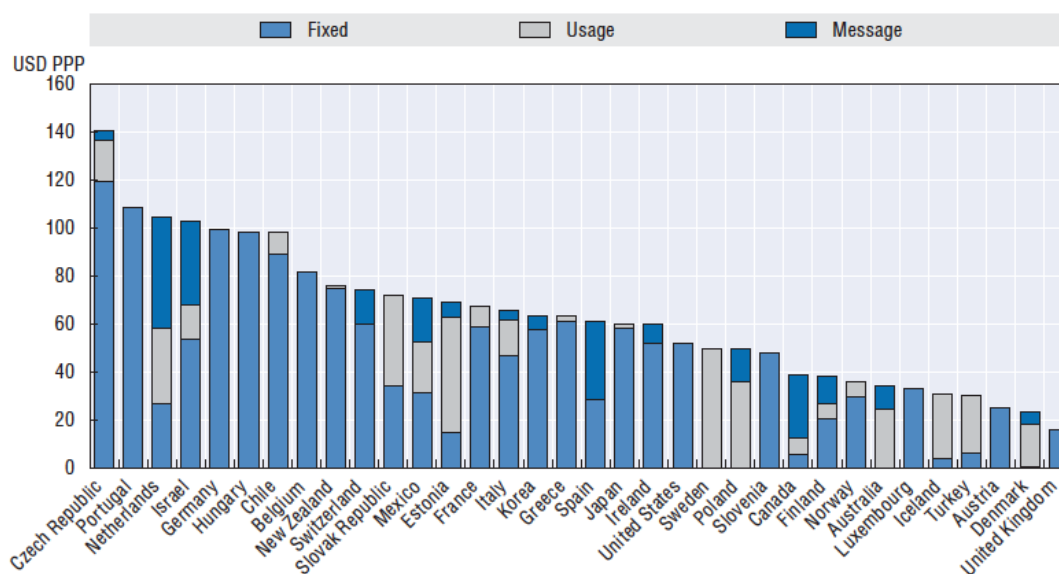
- 3) U druhého a třetího spotřebního koše dle metodiky OECD (100 hovorů a 140 sms; 300 hovorů a 225 sms) se ČR u obou košů umístila *suverénně jako nejdražší ve všech státech OECD, a tedy i uvnitř E.U.* U 100 hovorů byla průměrná cena v OECD USD 33 PPP, kdežto v ČR USD 58,81 PPP, tedy o 78% více, než je průměr zemí OECD (včetně ČR). koše s počtem 300 hovorů byla průměrná cena mobilního volání USD 64.32 PPP a v ČR USD 140 PPP, tedy o 118% vyšší, než je průměr zemí OECD (včetně ČR).

Figure 7.11. OECD 100 calls mobile basket, August 2010, per month, VAT included

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932396010>

Figure 7.12. OECD 300 calls mobile basket, August 2010, per month, VAT included

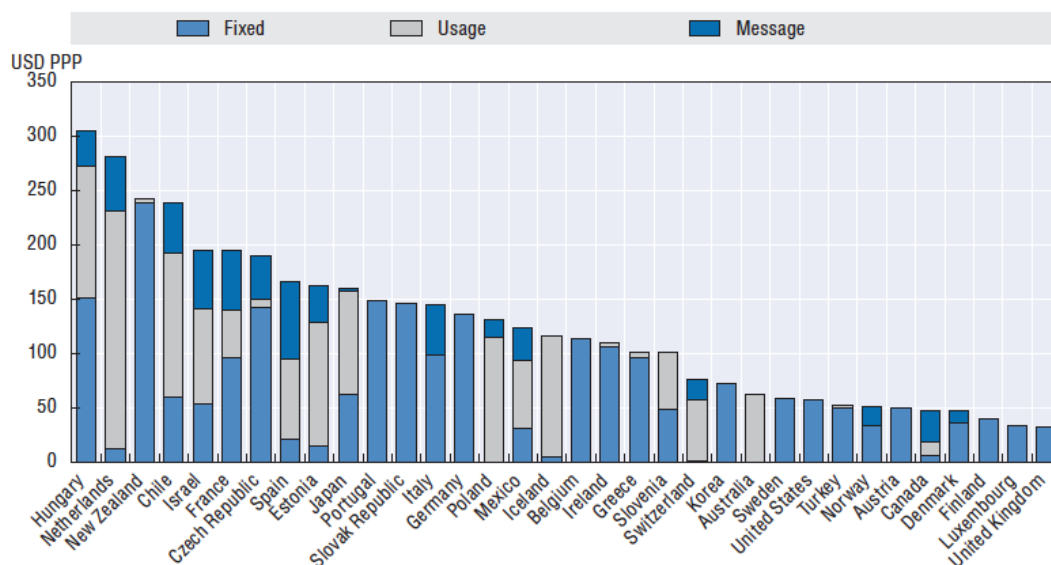

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932396020>

- 4) U čtvrtého spotřebního koše (900 hovorů a 350 sms) si ČR mírně polepšila, když se umístila na sedmém místě ze 34 zemí OECD. *V rámci zemí E.U. jsme však již na čtvrtém místě s nejdražším mobilním voláním.* Průměrná cena mobilního volání v rámci OECD byla u tohoto spotřebního koše USD 122.71 PPP a v ČR USD 189.49 PPP, tedy o 54% vyšší, než je průměr zemí OECD (včetně ČR).

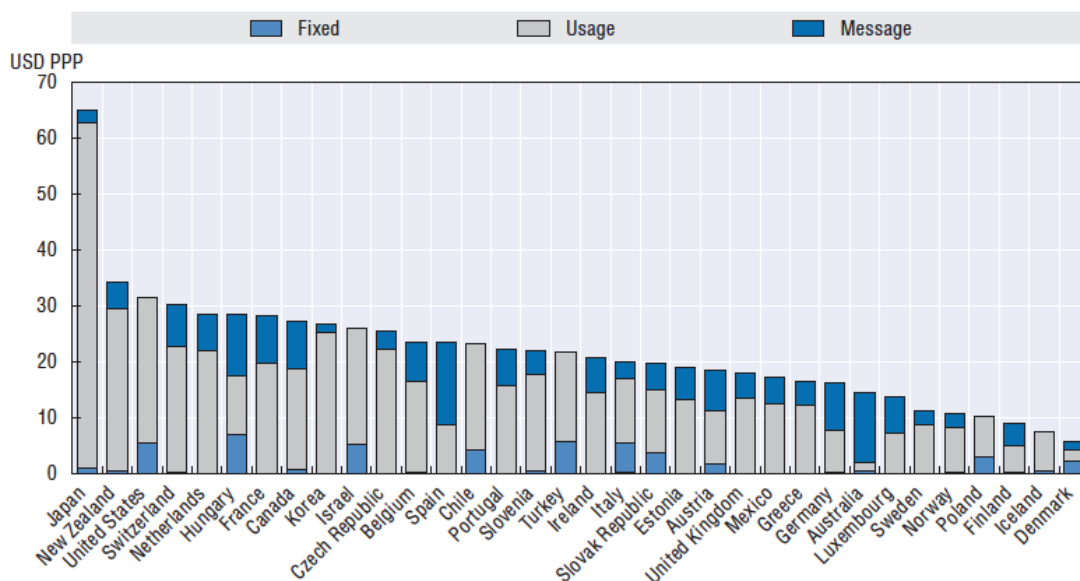
Figure 7.13. **OECD 900 calls mobile basket, August 2010, per month, VAT included**

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932396048>

- 5) U pátého spotřebního koše se 40 hovory s předplacenou kartou se ČR umístila na jedenáctém místě z 34 zemí OECD, ale *v rámci E.U. máme opět čtvrté nejdražší volání.* Průměrná cena mobilního volání v rámci OECD u tohoto spotřebního koše byla USD 21.74 PPP a v ČR USD 25.59 PPP, tedy o 18% vyšší, než je průměr zemí OECD (včetně ČR).

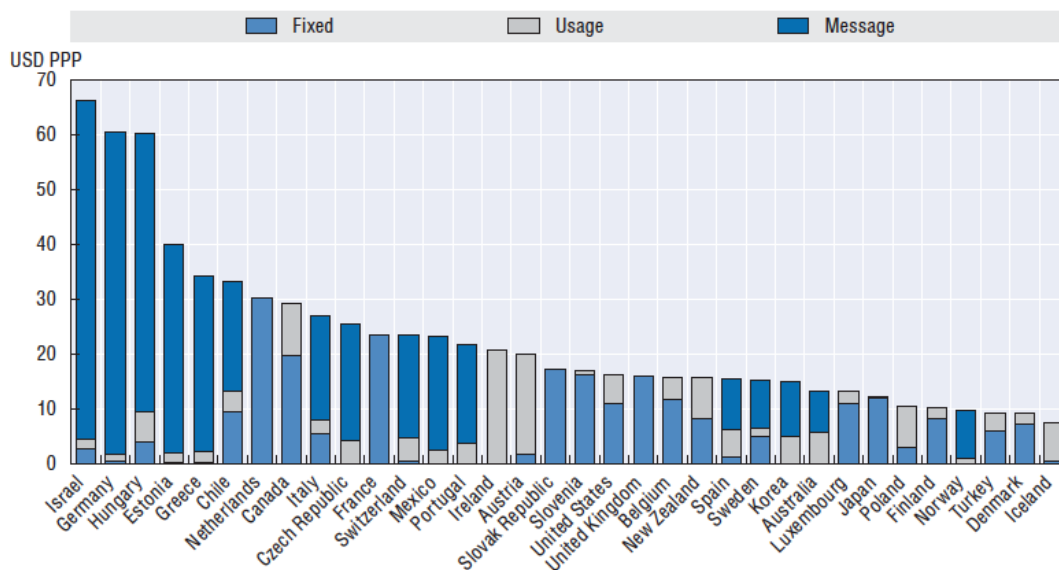
Figure 7.14. OECD 40 calls mobile prepaid basket, August 2010, per month, VAT included

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932396067>

- 6) U úzce specifického šestého spotřebního koše s počtem 400 sms a 8 hovorů se ČR umístila na desátém místě z 34 zemí OECD a v rámci E.U. na šestém místě s nejdražším volání. Průměrná cena mobilního volání v rámci OECD u tohoto spotřebního koše byla USD 22.84 PPP a v ČR USD 25.59 PPP, tedy o 12% vyšší, než je průměr zemí OECD (včetně ČR).

Figure 7.15. OECD 400 messages mobile basket, August 2010, per month, VAT included

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932396086>

Ačkoli nejsou výsledky výše uvedeného mezinárodního srovnání cen mobilního volání v zemích OECD pro jednotlivé koše v ČR vždy jednoznačně stejné, v průměru však vyplývá, že ČR má suverénně jedno z nejdražších mobilních služeb jak v zemích OECD, tak v zemích E.U. Neexistuje tak spotřební koš, kde by ČR byla s cenami pod průměrem vyspělých zemích. U spotřebního koše se 100 a 300 hovorů volání je dokonce nejdražší ze všech 34 zemích OECD. Spotřební koš se 100 hovorů lze současně považovat v ČR za průměrný²⁶, z čehož vyplývá, že **ČR má v průměru nejdražší mobilní volání nejen v E.U., ale v celém vyspělém světě.** Ve svém *Country Report* OECD k ČR dodává²⁷:

„Cena většiny pevných a mobilních služeb v ČR zůstává výjimečně vysoká, v porovnání s jinými zeměmi OECD, i když ceny mobilních služeb klesají. V některých segmentech trhu jsou telefonní tarify v ČR nejvyšší v OECD a až čtyřikrát vyšší než na nejlavnějších trzích. Takto vysoké ceny jsou jak anomálií, tak i výraznou zátěží pro domácnosti i podnikatele.“

Mezinárodním srovnáním OECD problematika cen mobilních služeb v ČR samozřejmě nekončí. Existují i další mezinárodní srovnání Evropské komise a ČTÚ, které si zasluhují krátký rozbor.²⁸ Zvláštní pozornost by se zde měla věnovat zejména ne-li účelně zavádějícímu, tak přinejmenším pomýlenému mezinárodnímu srovnání cen mobilního volání od ČTÚ. Srovnání úřad vydal v listopadu 2010 v rámci své měsíční monitorovací zprávy, kde se pokusil o cenové srovnání zemí E.U. společně se Švýcarskem a Norskem²⁹. Srovnání dochází k překvapivému zjištění:

---

²⁶ 100 hovorový koš OECD lze považovat průměrný, protože: dle dat OECD (OECD. 2011. „Figure 7.9. Cellular mobile traffic per subscription per year.“ V *OECD Communications Outlook 2011*, 259) je v ČR průměrná doba hovoru 80 minut za měsíc, a tedy: 1. Z důvodu účtování po minutách může 80 minut za měsíc tvořit dokonce i více než 100 hovorů za měsíc (viz.: OECD. 2010. „Revision of the Methodology for Constructing Telecommunication Price Baskets.“ Dostupné na: <http://www.oecd.org/dataoecd/44/29/48242089.pdf>); 2. 100 hovorů za měsíc je blíže 80 minutám, než z druhé strany nejbližší koš 30 hovorů; 3. Do 80 minutového průměru se počítá i průměrná délka hovoru u předplacených karet, kde délky hovorů bývají velice nízké. Z těchto důvodů lze 100 hovorový koš OECD vskutku považovat za průměrný.

²⁷ OECD. 2010. „Economic Survey of the Czech Republic 2010.“ http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34569_44842810_1_1_1_1,00.html.

²⁸ Existují i další nezávislá srovnání serveru Mobil.cz, která poukazují na drahé služby v ČR: „Voláme skoro nejdraž v Evropě, ukázal průzkum Mobil.cz,“ dostupné na: http://mobil.idnes.cz/volame-skoro-nejdrz-v-evrope-ukazal-pruzkum-mobil-cz-ppd-/mob_tech.aspx?c=A110127_111440_mob_tech_mer, a „Čeští operátoři jsou až čtyřikrát dražší než britské pobočky stejné firmy,“ dostupné na: http://mobil.idnes.cz/cesti-operatori-jsou-az-ctyrikrat-drazsi-nez-britske-pobocky-stejne-firmy-lub-/mob_operatori.aspx?c=A090330_171110_mob_operatori_lhc.

²⁹ ČTÚ. Listopad 2010. „Měsíční monitorovací zpráva č. 52 Českého telekomunikačního úřadu,“ 4-11. Dostupné na: <http://www.ctu.cz/aktuality/monitorovaci-zpravy/rok-2010.html?action=detail&ArticleId=7458>. Zvýrazněno autorem.

„U hlasových služeb (koše 30, 100, 300 a 900 hovorů) se v ČR pohybuje nad evropskou průměrnou cenou těchto služeb pouze společnost Telefónica O2. Totéž platí pro ceny předplacených karet, u nichž však vedle společnosti Telefónica O2 je nad průměrem evropské ceny i společnost T-Mobile. Pokud jde o ceny krátkých textových zpráv, jsou u všech operátorů nižší než průměr.

Pokud vezmeme u každého koše čtyři země s nejvyšší měsíční cenou a čtyři i země s nejnižší měsíční cenou, můžeme zjednodušeně označit země, kde jsou nejdražší a nejlevnější mobilní služby podle jejich výskytu v těchto extrémech. Nejdražší zemí se pak jeví Francie (4x), dále Nizozemí, Německo a Švýcarsko (3x). Nejlevnější mobilní služby pak nabízí Kypr a Spojené království (4x) následované Rumunskem a Dánskem (3x). *Čeští operátoři se v těchto extrémech neobjevují.*”

Jinými slovy, ceny mobilního volání v ČR jsou, dle ČTÚ, v rámci zemí E.U., Švýcarska a Norska více či méně na průměru těchto zemí, a v žádném případě ceny našich služeb *nejsou extrémní*. Přestože ČTÚ použil stejné spotřební koše jako již výše zmíněná zpráva OECD, dochází k diametrálně odlišnému závěru. Na rozdíl od OECD, zpráva ČTÚ trpí několika zásadními nedostatky:

- a) Ve srovnání ČTÚ je aplikován pofiderní způsob, kdy je v zemích, se kterými je ČR porovnávána, komparována pouze s ceníky operátorů s největším tržním podílem. O2, T-Mobile a Vodafone je tak jednotlivě srovnáván s největšími operátory v daných zemích, kteří také bývají současně ti nejdražší. Porovnává se proto naprosto neporovnatelné, což by se u vrcholného orgánu státní moci výkonné nemělo stávat.
- b) Chybí přepočtení na kupní sílu obyvatelstva (tzv. parita kupní síly – PPP). Srovnání ČTÚ tak nebere v potaz nejenže rozdílnou koupěschopnost obyvatelstva v dané zemi, ale zejména rozdílné náklady operátorů v těchto zemích (tak, jak to dělá zpráva OECD). Náklady jsou totiž u českých operátorů nižší, než jsou v západních vyspělých státech. Proto nelze izolovaně srovnávat pouze výši cen volání a snažit se tak uměle ospravedlnit jejich vysokou cenu.
- c) Pochybnosti nad postupem ČTÚ v mezinárodním srovnání je i co se týče vybraných tarifů určených pro srovnání. Jejich volbu, jako naprosto irelevantní, špatné a zavádějící kritizují některá média^{30, 31, 32}, ale dokonce i samotní čeští operátoři³³.

---

³⁰ Malý, Ondřej. 2010. „Lide český, nestěžuj si. Voláš levně.“ *iHned.cz*. Dostupné na: <http://maly.blog.ihned.cz/c1-48582090-lide-cesky-nestezuj-si-volas-levne>.

³¹ Kamojedov. 2010. „Nastav hlavu, občane, ČTÚ ukul další klín.“ *Výzkumný ústav čar a kouzel*. Dostupné na: <http://vucako.wordpress.com/2010/12/11/nastav-hlavu-obcane>.

³² Peterka, Jiří. 2010. „Podle ČTÚ telefonujeme levně, naše peněženky nesouhlasí!“ Dostupné na: <http://www.lupa.cz/clanky/podle-ctu-telefonujeme-levne-nase-penezenky-nesouhlasí>.

³³ iDnes.cz. 2010. „Podle ČTÚ telefonujeme levně. Úřad ale má špatná data.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/podle-ctu-telefonujeme-levne-urad-ale-ma-spatna-data-fhe-/mob_tech.aspx?c=A101223_143026_mob_tech_mer (cit. 11.1.2012).

INFORMAČNÍ INSTITUT

Skutečnost, že si za tímto srovnáním již moc nestojí ani její samotný autor, ČTÚ, ukazuje fakt, že ji nezahrnuje do své každoroční „zprávy o vývoji cen služeb u elektronických komunikacích“, kam by celkem logicky měla patřit a srovnání již dále příliš nepropaguje.

Nicméně, i kdyby jsme přes výše zmíněné výhrady vzali mezinárodní srovnání cen mobilního volání dle ČTÚ v potaz, tak největší mobilní operátor O2 v tomto srovnání stojí (s výjimkou úzce specifického koše se 400 sms) nad průměrem zemí E.U. a Švýcarska s Norskem. A to i přes to, že jsou porovnávány pouze operátoři s největším tržním podílem a bez nutného přepočtu na paritu kupní síly. Zde jsou výsledky jednotlivých košů:

- 1) Koš 30 hovorů: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 495.4 CZK, kdežto u O2 to je 560.9 CZK, což jej řadí jako *desáté nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.
- 2) Koš 100 hovorů: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 834.19 CZK, kdežto u O2 to je 1172.4 CZK, což jej řadí jako *šesté nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.
- 3) Koš 300 hovorů: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 1556.8 CZK, kdežto u O2 to je 2360 CZK, což jej řadí jako *páté nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.
- 4) Koš 900 hovorů: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 3448.88 CZK, kdežto u O2 to je 5886.9 CZK, což jej řadí jako *páté nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.
- 5) Koš 40 hovorů s předplacenou kartou: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 504.24 CZK, kdežto u O2 to je 670.6 CZK, což jej řadí jako *páté nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.
- 6) Úzce specifický koš 400 zpráv: Průměrná cena v Evropě za měsíc bez ČR je 867.65 CZK, naproti tomu u O2 to je podprůměrných 548.3 CZK, což jej řadí až jako *dvacáté druhé nejdražší mobilní volání* z 29 zemí Evropy.

I přes výhrady v metodice mezinárodního srovnání od ČTÚ tak největší český operátor vychází jako dražší než je průměr cen ostatních největších operátorů v jednotlivých zemích E.U. společně se Švýcarskem a Norskem.

Argumentace k ospravedlnění drahého mobilního volání v ČR samozřejmě nekončí pouze u klamných mezinárodních srovnání. ČTÚ³⁴ a čeští mobilní operátoři³⁵ rádi

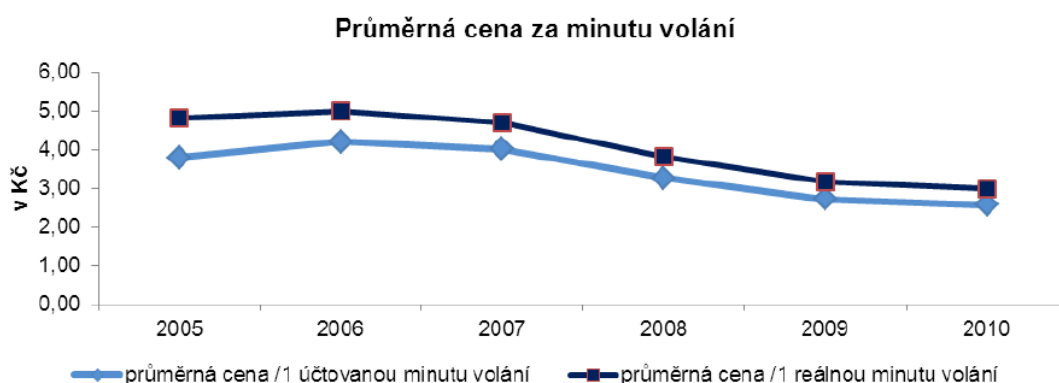
---

³⁴ Pavel Dvořák v pořadu: Ekonomika ČT24. 25.1.2012. „Digital Broadcasting získá práva ke 4. digitálnímu multiplexu.“ *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095417821-ekonomika-ct24-a-studio-burza/212411058020125-ekonomika-ct24>.

³⁵ Jakub Chytil, člen představenstva společnosti Telefónica Czech Republic, a.s. výkonný ředitel pro právní záležitosti a tajemník společnosti v pořadu: Otázky Václava Moravce. 23.10.2011. *Česká televize*. Dostupné na:

svorně sahají k eufemistickému odůvodňování o kontinuálním poklesu cen za mobilní služby za několik posledních let, ale také o snižujícím se průměrném výnosu na jedno telefonní číslo. Tyto argumentace jsou ovšem zcela mylné. V poslední zprávě o vývoji trhu elektronických komunikací za rok 2010³⁶ ČTÚ píše:

„V posledních čtyřech letech docházelo k postupnému poklesu průměrné ceny za minutu volání. Průměrná cena za účtovanou minutu volání v mobilní síti v roce 2010 činila 2,56 Kč za minutu, což představuje meziroční pokles o 5,58 %. Průměrná cena za reálnou minutu volání v roce 2010 činila 2,99 Kč, což představuje meziroční pokles o 5,69 %.“

*Průměrná cena za minutu volání = celkové tržby za originovaná volání od účastníků v mobilní síti/celkový počet minut volání originovaného účastníky v mobilních sítích.
Celkové tržby za originovaná volání od účastníků v mobilní síti = tržby za celkový počet minut provozu originovaného vlastními účastníky.
Celkový reálný (skutečný) počet minut = provoz originovaný vl. účastníky bez ohledu na způsob tarifkace.
Celkový účtovaný počet minut = provoz originovaný vl. účastníky, kde je zohledněn způsob tarifkace jednotlivých poskytovatelů služeb.
Výpočet nezahrnuje společnost MobilKom, a.s.
Pozn.:Podle metodiky EK.*

Výše uvedený graf ze stejné publikace ČTÚ skutečně potvrzuje, že v průběhu několika posledních let postupně dochází ke snižování průměrné ceny za mobilní volání. V tomto faktu není žádný rozpor, ale jejich interpretace a užití v argumentaci o cenách volání v ČR má tři zásadní vady na kráse:

- a) Hlavní problém s tímto argumentem leží ve skutečnosti, že průměrná cena volání zahrnuje jak maloobchodní, tak velkoobchodní ceny. Díky větší vyjednávací pozici velkoobchodníků, jsou velkoobchodní ceny okolo 10%

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126672097-otazky-vaclava-moravce/211411030501023/obsah/175406-pavel-dvorak-predseda-cesky-telekomunikacni-urad-ondrej-maly-redaktor-ihned-jakub-chytil>.

³⁶ ČTÚ. 2011. „Zpráva o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2010,“ 33. Dostupné na:

http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2011/zprava_vyvoj_trhu_ek_2010.pdf. Zvýrazněno autorem.

nižší³⁷, což snižuje celkovou průměrnou cenu volání vyjádřenou v předešlém grafu a tím napomáhá zkreslovat snižující se průměrnou cenu volání v čase. Navíc lze naprosto legitimně předpokládat, že při použití váženého průměru, dojdeme k rozdílu mezi cenami pro firemní a fyzické zákazníky v mnohem větší míře, než je 10%. *Nejvíce průkazná je v tomto směru samotná hodnota průměrné ceny mobilního volání ve výši 2.56 CZK za minutu v roce 2010, která je pro běžného občana ČR naprosto nereálná*, a to i při zblžném pohledu na *současné* tabulkové ceny našich operátorů³⁸.

- b) V druhé řadě data sice ukazují na postupné snížení cen mobilního volání, ale z původně relativně vysoké ceny. Jinými slovy to, že se cena postupně snižuje nic nemění na skutečnosti, že cena je stále vysoká, jak již bylo prokázáno výše a v porovnání se zahraničím. Argumentace postupně se snižující cenou je tak rovna dokazování, že rohlík za 100 korun není drahý, když před pěti lety stál korun 150. Jedná se tak sice o sličnou rétorickou figuru, ale s realitou nemá samozřejmě nic společného.
- c) Navíc zde platí faktum, že ačkoli se průměrná cena za minutu volání může průběžně snižovat, čeští operátoři jsou vynalézaví a hledají nové cesty, jak si snižující se ceny na českých zákaznících vykompenzovat. Zde je nejexemplárnějším příkladem změna způsobu účtování z účtování po první uplynuté minutě po sekundě (tzv. 60+1) na účtování po celých minutách (tzv. 60+60), které zajistí udržení zisků při snižování cen hovorů za minutu. Ta zvyšuje konečný účet pro spotřebitele o 24%³⁹.

V již výše zmíněné zprávě o vývoji trhu elektronických komunikacích za rok 2010 ČTÚ také píše o snižujícím se průměrném výnosu na jednu aktivní SIM kartu (tzv. ARPU).⁴⁰ To má sloužit jako další podpůrný argument o snižujících se ziscích operátorů ve vztahu k českým zákazníkům. V tomto smyslu je nutné také upozornit na zavádějící terminologii ČTÚ, když operuje ve vztahu na ARPU s pojmenováním „mobilního uživatele“, což navozuje dojem, že se jedná o jednu osobu, ačkoli se ARPU vyjadřuje ve vztahu k počtu aktivních SIM karet. Zpráva ČTÚ doslovně říká:

„V roce 2007 bylo ve sledovaném období (2005–2010) dosaženo nejvyššího ARPU (průměrný roční výnos za hlasový mobilní provoz/uživatele), a to více jak 4 200,- Kč. Od r. 2008 dochází k poklesu ukazatele ARPU za hlasové služby. Ve sledovaném roce

---

³⁷ ČTÚ. 2011. „Opatření obecné povahy č. OOP/1/XX.2011-Y,“ Čj. 122185/2011-609. Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/navrhy/navrhy_2011/oop_01-xx_2011-y_navrh_30_11_2011.doc.

³⁸ Při pohledu na nejvhodnější tarif všech českých operátorů pro občana, který provolá průměrnou dobu, jež v ČR činí 80 minut za měsíc.

³⁹ Body of European Regulators for Electronic Communications.

⁴⁰ ČTÚ. 2011. „Zpráva o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2010,“ 33. Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2011/zprava_vyvoj_trhu_ek_2010.pdf. Zvýrazněno autorem.

2010 došlo už jen k mírnému meziročnímu poklesu ARPU za hlasový provoz. Meziroční pokles byl pouze o 0,1 % na hodnotu 3 154,- Kč/uživatele.“

Vývoj průměrného ročního výnosu za hlasový provoz na uživatele (ARPU)

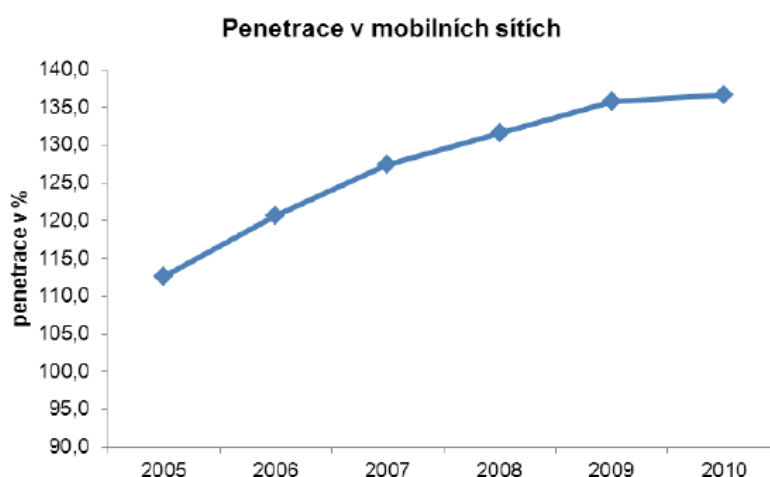
Celkové tržby za provoz originovaný vlastními účastníky na uživatele. Tj. tržby za celkový počet minut provozu originovaného vlastními účastníky bez ohledu na způsob tarifkace (včetně rozúčtování paušálů a balíčků).

Průměrný výnos za hlasový provoz/uživatele (ARPU za hlasový provoz) = celkové tržby za provoz originovaný vl. účastníky připadající na průměrný počet aktivních SIM karet. Průměrný počet aktivních SIM karet (dle metodiky EK) = počet SIM karet (na počátku + na konci období) / 2. Výpočet nezahrnuje společnost MobilKom a.s.

Výše uvedený graf, také ze stejné publikace ČTÚ, skutečně potvrzuje, že v průběhu několika posledních let postupně dochází ke snižování průměrného výnosu z jedné SIM karty za mobilní volání. Ale opět, interpretace a jejich užití v argumentaci o cenách volání v ČR má zásadní vadu na kráse: Průměrný výnos za hlasový provoz ARPU se v ČR snižuje, jelikož také dochází k zvyšování poměru počtu aktivních SIM karet na obyvatelstvo. Zatímco v roce 2007 byla penetrace ve výši 128%, v roce 2010 dosáhla již 137% (viz. také následující graf)⁴¹. Tedy na 100 obyvatel připadá zhruba 140 aktivních SIM karet. *Logicky proto, se zvyšujícím se počtem aktivních SIM karet na stejný počet obyvatelstva dochází v průměru k nižšímu výnosu na jednu kartu.* Je to z toho důvodu, že jeden občan, který si k první SIM kartě pořídí i druhou, automaticky neprotelefonuje dvakrát více minut než s tou jednou. Z tohoto důvodu také dochází ke snižování ARPU.

⁴¹ ČTÚ. 2011. „Zpráva o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2010,“ 26. Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2011/zprava_vyvoj_trhu_ek_2010.pdf.

Penetrace v mobilních sítích = poměr počtu aktivních SIM karet (dle metodiky ČTÚ)/100 obyvatel, stav k 31. 12. daného kalendářního roku).

Způsob započtení pre-paid SIM karet je proveden s ohledem na zachování konzistence starších dat dle metodiky ČTÚ, kdy jsou za aktivní považovány pre-paid SIM karty, u nichž od posledního dobití kreditu neuběhlo období delší než 13 měsíců.

Z těchto důvodů, argumentace o postupném snižování výnosů ARPU na jednu SIM kartu a o průměrném snižování cen mobilního volání pro odůvodnění jejich vysokých cen je proto naprosto lichá. Jedná se jenom o povrchní a efektivní rétorickou figurou. Ačkoli tyto data hezky vypadají a dokonce v médiích i hezky znějí, jejich používání je v tomto kontextu zcela zavádějící.

Existuje i další mezinárodní srovnání, tentokrát od Evropské komise. To indikuje, že cena mobilního volání je u nás na průměru E.U.⁴² Toto srovnání je ale ploché, když nerespektuje místní podmínky jednotlivých států, jelikož nebere v potaz paritu kupní síly tak, jako srovnání OECD. Parita kupní síly přitom, jak už bylo uvedeno výše, bere v potaz nejenže rozdílnou koupěschopnost obyvatelstva v dané zemi, ale zejména rozdílné náklady operátorů v těchto zemích, především pak cenu pracovní síly. Náklady jsou proto u českých operátorů nižší, než jsou v západních vyspělých státech. Navíc, srovnání poukazuje na výše již uvedenou hodnotu průměrně ceny ve výši 2.56 CZK (0.1 EUR) za minutu, které je však pro individuální zákazníky naprosto nedosažitelné.

V případě fungujícího tržního prostředí, kde si firmy opravdu konkurují a kde díky konkurenčnímu boji dochází ke snižování cen a zvyšování kvality by k situaci, kdy máme v průměru nejdražší ceny mobilního volání v celém vyspělém světě nikdy nemohlo dojít. Srovnání OECD nám vskutku věrohodně poukazuje na tuto neblahou skutečnost, jež je následkem oligopolního chování českých operátorů. Nízká kvalita našich sítí pak podtrhuje pravdivost tohoto tvrzení.

---

⁴² Digital Agenda Scoreboard. 2011. „Electronic Communications Market Indicators: Methodological Note.“ Dostupné na: http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/electronic_communications.pdf

C) Nejhorší síť

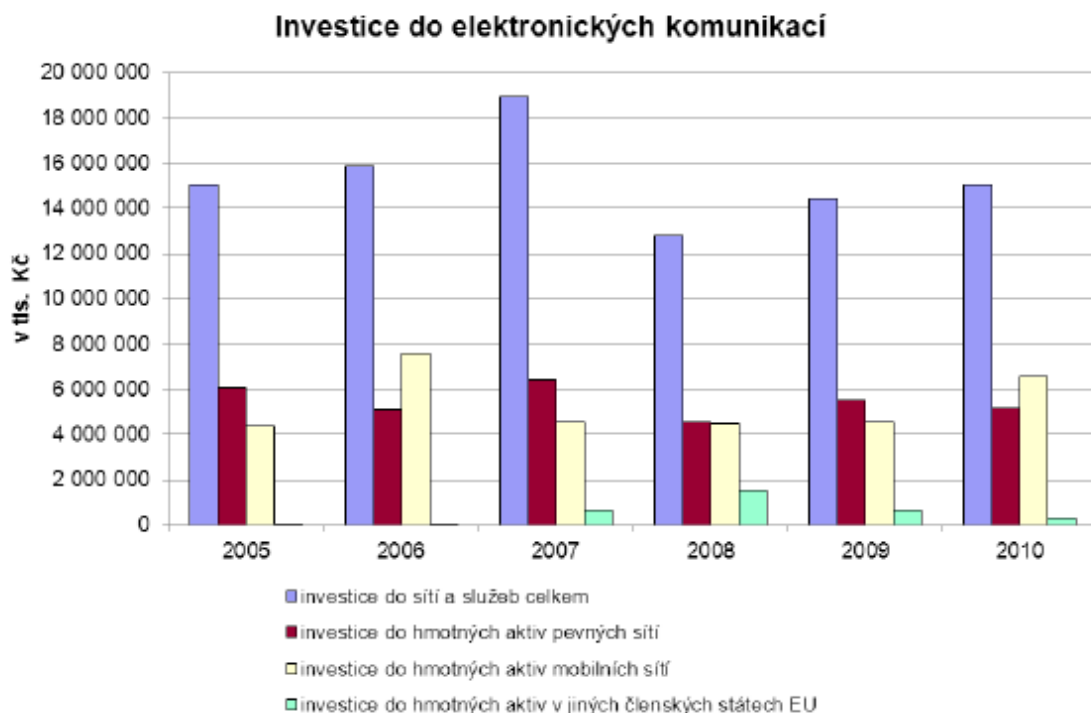
Mimo vydatných zisků a v porovnání se zbytkem světa drahé volání, je třetím následkem nekonkurenčního prostředí i to, že místní operátoři nemají žádný důvod investovat do rozvoje mobilních sítí. Český mobilní trh je (pře)nasyčen a operátorům tedy chybí *jakákoli* motivace bojovat o nové zákazníky, ale také nabízet levnější a kvalitnější služby. Není k tomu důvod, když jejich oligopolní přístup vynáší tolik, kolik vynáší. Výsledkem pak je nízká kvalita naší mobilní sítě. Ta je manifestovaná v nepříjemné realitě, *kdy čeští operátoři mají druhý nejmenší podíl investic do rozvoje mobilních sítí k tržbám v celé E.U., díky čemuž má ČR nejhorší pokrytí 3G sítí v celé Evropské unii.*

Tuto nepříjemnou skutečnost se, ČTÚ opět snaží zakamuflovat tím, když ve své „Zprávě o vývoji trhu za rok 2010“ poskytl velice zavádějící graf (viz níže)⁴³, který doprovodil tímto komentářem:

„V roce 2010 celkové investice do sítí a služeb elektronických komunikací subjektů působících na českém trhu meziročně vzrostly o 4,1 %, až na hodnotu 15,02 mld. Kč. Naopak investice do hmotných aktiv pevných sítí meziročně poklesly téměř o 7,1 %, na hodnotu 5,13 mld. Kč. *Nejvyšší dynamiku nárůstu investic v roce 2010 představovaly investice do hmotných aktiv mobilních sítí, které meziročně stouply o 45,0 % na hodnotu téměř 6,57 mld. Kč.* V roce 2009 tyto investice vykazovaly meziroční nárůst jen 1,0 %. U investic do hmotných aktiv v jiných členských státech EU došlo k meziročnímu poklesu o 59,5 % na 0,27 mld. Kč, obdobný meziroční pokles (56,4 %) byl zaznamenán i v předchozím roce.“

---

⁴³ ČTÚ. 2011. „Zpráva o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2010,“ 7. Dostupné na:
http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2011/zprava_vyvoj_trhu_ek_2010.pdf. Zvýraznění autorem.

Zejména pak poslední věta navozuje dojem, že v jiných zemích E.U. se investuje do rozvoje sítě mnohem méně než u nás. To může nepozorného čtenáře jistě zmást, pokud si nepřechte malým písmem napsanou větičku pod grafem, která říká: „Investice do hmotných aktiv v jiných členských státech EU = zahraniční investice českých podniků do dlouhodobého hmotného majetku do sítí a služeb elektronických komunikací v členských zemích EU pořízené v průběhu sledovaného období.“ Jednoduše řečeno, jedná se o investice *českých* operátorů v zahraničí, a ty jsou přirozeně naprosto minimální. ČTÚ tak opět neposkytuje relevantní statistiku o tom, jak v porovnání se zahraničím čeští operátoři investují do rozvoje svých sítí.

Faktem totiž je, že čeští operátoři investují do svých sítí naprosto minimálně. Absolutní čísla samozřejmě nejsou průkazná, proto se standardně používá poměr investic k obratu. Jinými slovy, porovnává se kolik procent ze svých tržeb operátoři investují zpět do rozvoje svých sítí. Při tržbách za provoz v mobilních službách ve výši 74.4 mld. CZK a investicích ve výši 6.57 mld. CZK v roce 2010⁴⁴, tvoří v českém pojetí *poměr investic k obratu pouze 11.3%*.

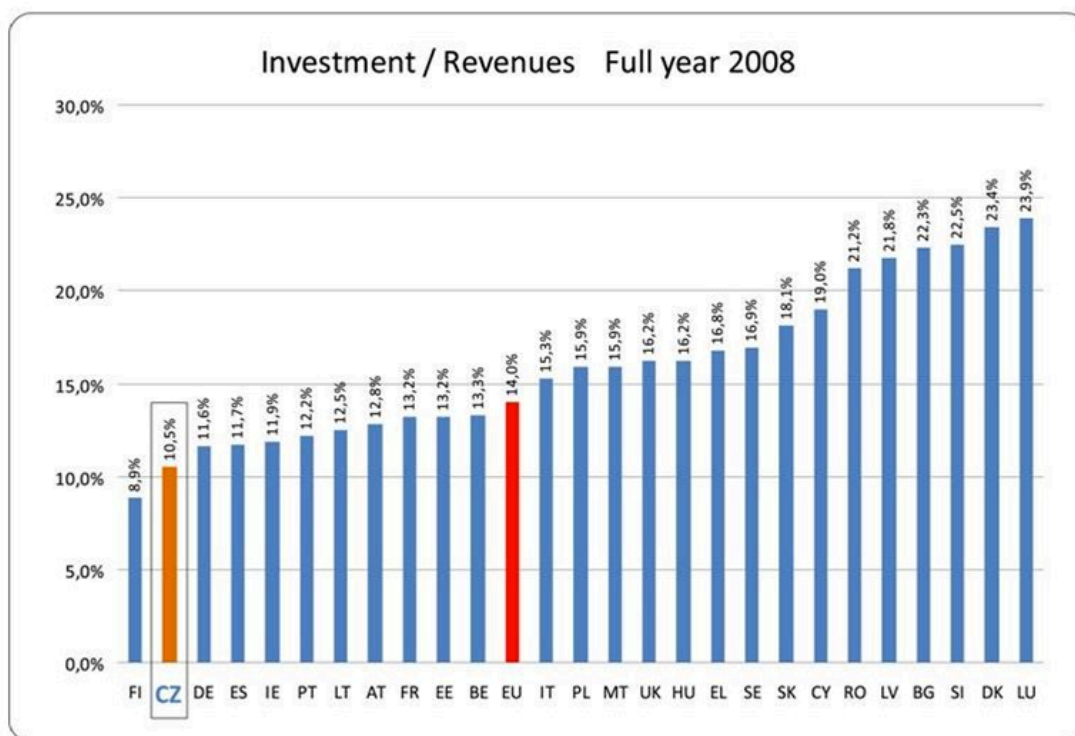
Fakt, že je toto číslo velice nízké potvrzuje následující graf, který poměr investic k obratu dává do mezinárodního srovnání, a to v roce 2008⁴⁵. Čeští mobilní operátoři

⁴⁴ ČTÚ. 2011. „Zpráva o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2010,“ 6-7. Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2011/zprava_vyvoj_trhu_ek_2010.pdf.

⁴⁵ Přeček. Pavel. *Auditcom*.

INFORMAČNÍ INSTITUT

v tomto roce investovali pouze 10.5%, což není výrazná změna oproti roku 2010. **V mezinárodním srovnání tak v procentuálním vyjádření čeští operátoři investovali druhou nejnižší hodnotu, jež je hluboko pod průměrem E.U.** Jinými slovy, čeští operátoři své horentní zisky neinvestují zpět do rozvoje sítí.

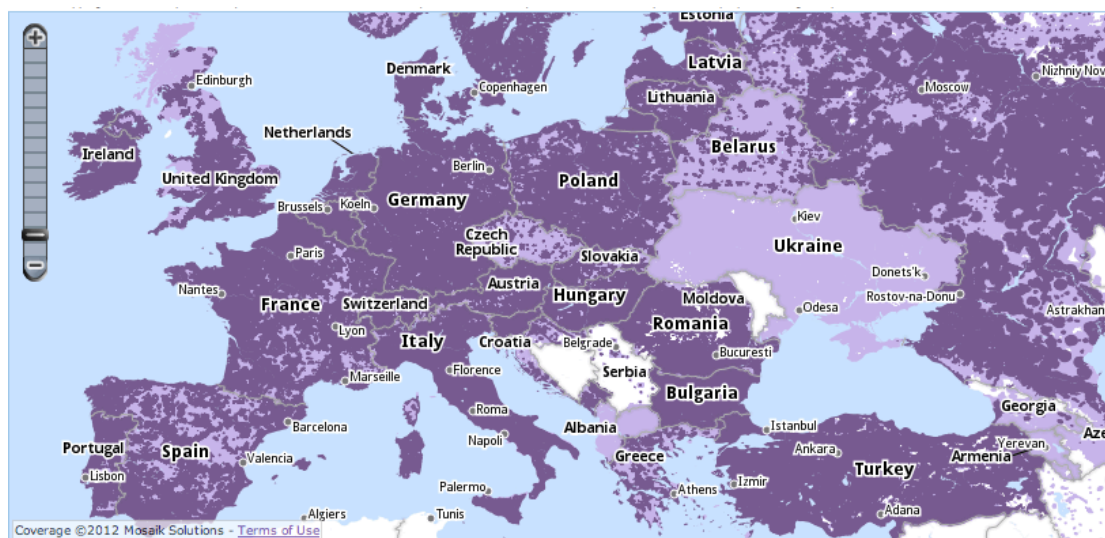
Nízké investice do rozvoje sítí pak musí logicky vést k jejich nízké kvalitě. Malé investice by byly ospravedlnitelné, kdyby česká mobilní síť byla jedna z nejmodernějších v Evropě. Dávalo by pak logický smysl, že v případě, že ČR používá nejlepší mobilní technologie, není důvod do sítě více investovat. Skutečnost je však přesně opačná. **ČR má nejhorší pokrytí 3G sítí v celé E.U.**

Kvalita naší sítě tak není špatná, ale přímo tragická. Dle posledních dat operátoři ke konci roku 2011 sice pokryli 71% (Telefónica O2), 80% (T-Mobile) a 66% (Vodafone) populace, ale to stále tvoří méně než 10% našeho území⁴⁶. V porovnání zejména se zahraničím je naše území pokryto velice špatně. Je to zejména pokrytí území, jež je důležité pro rozvoj mobility pracovní síly, nikoli pouze pokrytí

⁴⁶ Meravá, Tereza. 2011. „Operátoři pohnuli s budováním 3G. Stále ale zaostáváme.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/operatori-pohnuli-s-budovanim-3g-stale-ale-zaostavame-pdz-/mob_operatori.aspx?c=A111219_113939_mob_operatori_mer.

INFORMAČNÍ INSTITUT

obyvatelstva. Níže uvedená mapa názorně ukazuje porovnání pokrytí 3G sítí v Evropě, kde ČR je v tomto ukazateli v rámci E.U prokazatelně nejhůře.⁴⁷

Na následujících třech mapkách je zachyceno pokrytí 3G sítí jednotlivými operátory na území ČR z roku 2012 a to v následujícím pořadí: Telefónica O2 (označeno fialově)⁴⁸, T-Mobile (označeno žlutě)⁴⁹ a Vodafone (označeno tmavě červeně)⁵⁰. Zde je ale také nutno podotknout, že mapy pocházejí od jednotlivých operátorů, nikoli však od ČTÚ. Operátoři v těchto případech nepoužívají jednotnou metodiku k měření 3G signálu a pokrytí na mapě tak může zachycovat spíše teoretické, než praktické pokrytí.⁵¹

⁴⁷ Mosaik Solutions. 2012. Dostupné na:

<http://client0.cellmaps.com/viewer.html?cov=2&view=intl>

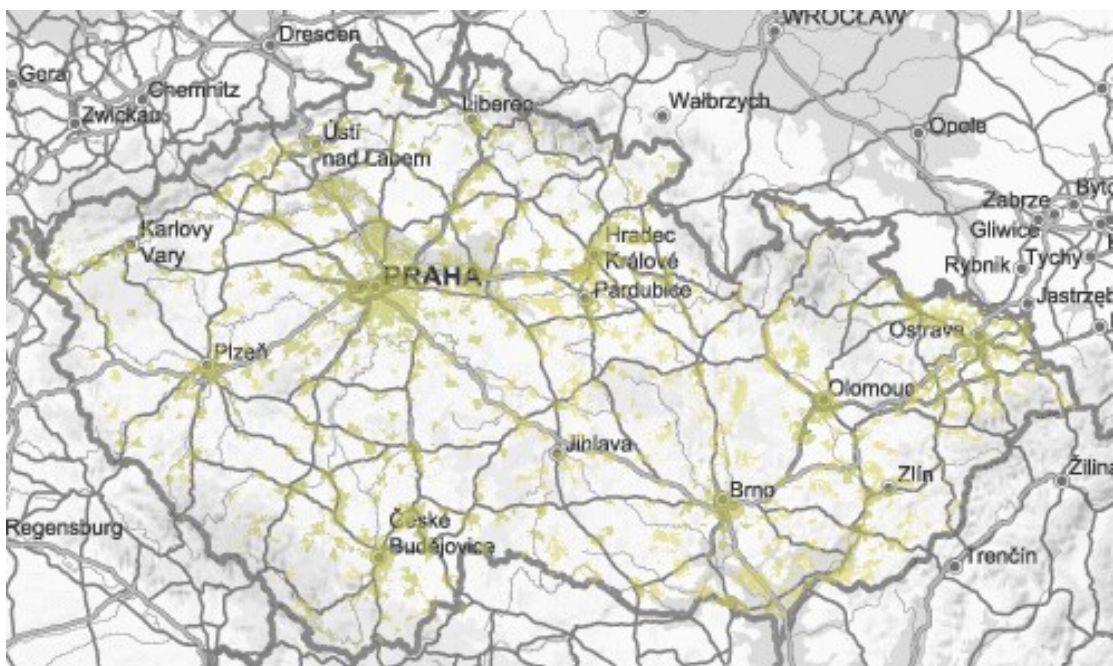
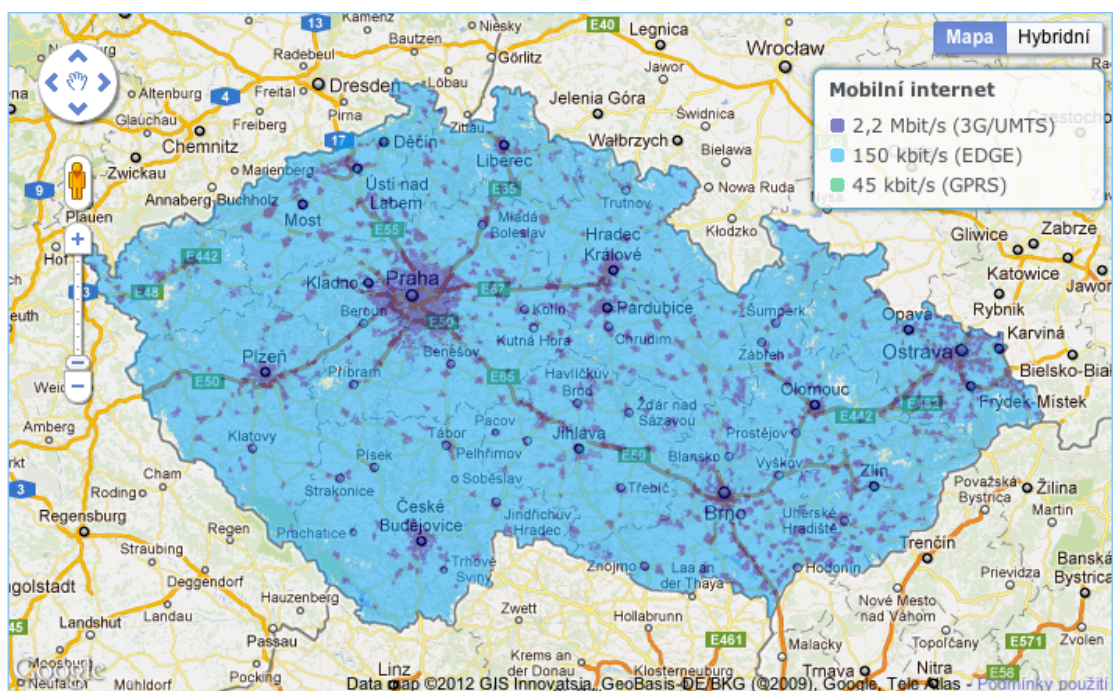
⁴⁸ Telefónica O2. 2012. „Mapa pokrytí a prodejen.“ Staženo 13.3.2012 z http://www.o2.cz/osobni/199436-mapa_pokryti_a_prodejen.

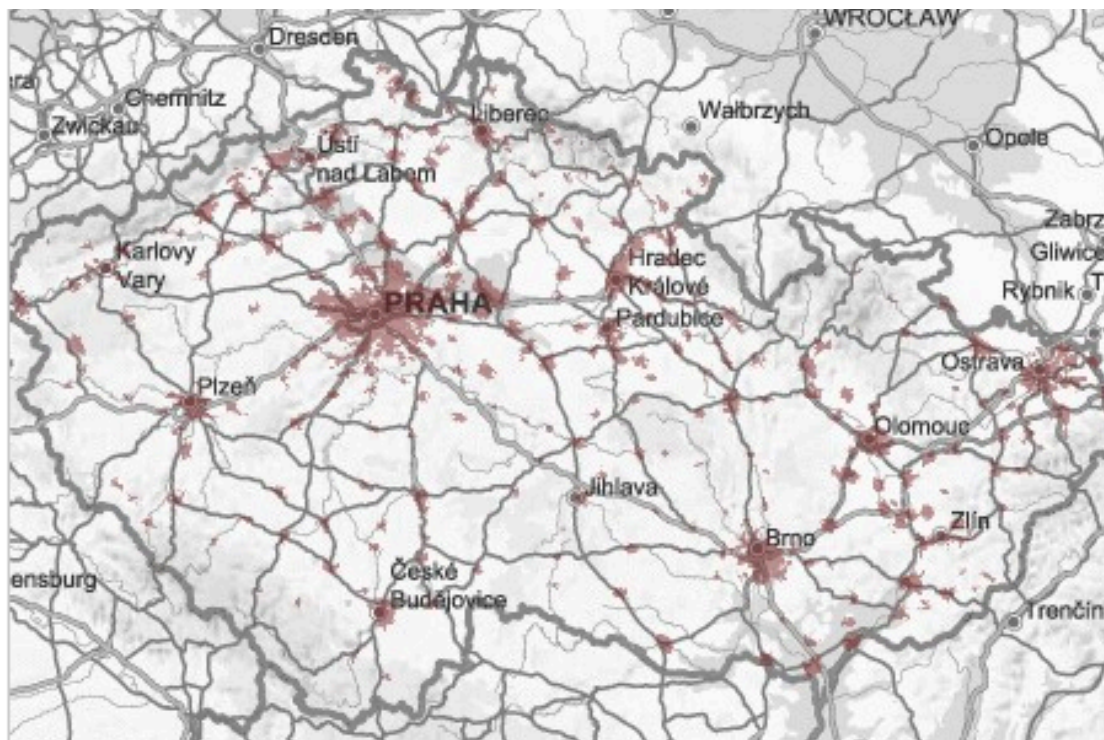
⁴⁹ T-Mobile. 2012. „Mapa pokrytí.“ Staženo 13.3.2012 z <http://www.t-mobile.cz/web/cz/Residential/Internet/mapa-pokryti>.

⁵⁰ Vodafone. 2012. „Síť Vodafonu.“ Staženo 13.3.2012 z <http://www.vodafone.cz/o-vodafonu/o-spolecnosti/historie-a-fakta/sit-vodafonu>.

⁵¹ Pospíšil, Aleš. 2011. „Nenechte se zmást procenty pokrytí 3G. Každý operátor to myslí jinak.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/nenechte-se-zmast-procenty-pokryti-3g-kazdy-operator-to-mysli-jinak-112-/mob_operatori.aspx?c=A110613_093131_mob_operatori_apo.

INFORMAČNÍ INSTITUT

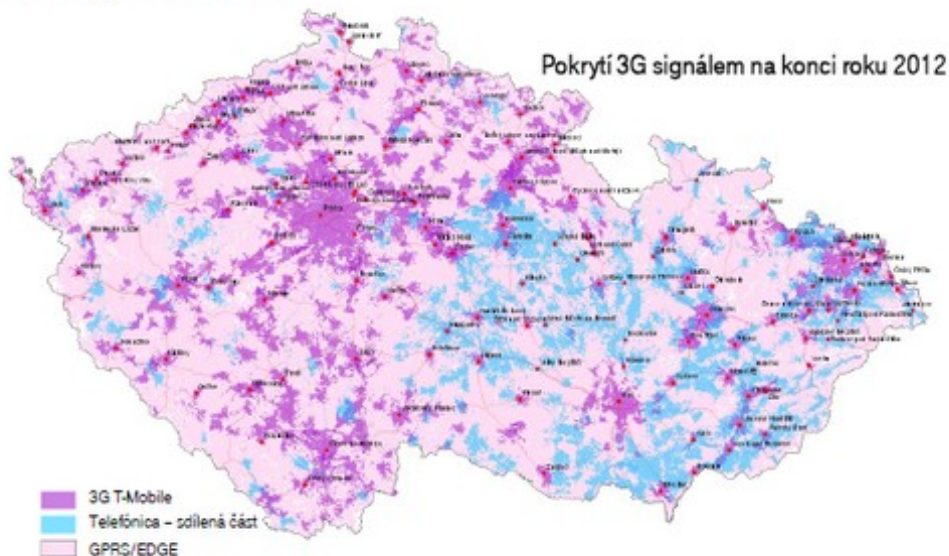
Pokrytí jednotlivými operátory tak vskutku odpovídá přibližně 10% území.⁵² ČR tak čeká ještě dlouhá cesta, aby se svým pokrytím 3G signálem dostala na úroveň nejen západních, ale i okolních zemí. Perspektivu přílišného zlepšení tohoto stavu nelze očekávat ani v blízké budoucnosti. Jestliže je v současné době pokrytí 3G sítí společností T-Mobile nejrozšířenější co se týče obyvatelstva a tedy i území a za předpokladu, že si toto prvenství udrží a naplní tak svůj plán i do roku 2012 znázorněn na následující mapce⁵³, nejsou vyhlídky na zlepšení pokrytí našeho území příliš povzbudivé. Nadpisek „3G sít se rychle rozrůstá“ ponecháme bez komentáře.

---

⁵² Jedná se o kvalifikovaný odhad, jelikož operátoři tyto statistiky neposkytují a ČTÚ je za období 2011 ještě neposkytl.

⁵³ T-Mobile z: Srb, Jindřich. 9.12.2012. „Vyzkoušeli jsme HSPA+ až 42 Mb/s a LTE u T-Mobilu. První rychlost zařadí už brzy.“ *Mobilizujeme.cz*. Dostupné na: <http://mobilizujeme.cz/clanky/vyzkoušeli-jsme-hspa-az-42-mbs-a-lte-u-t-mobilu-prvni-rychlost-zaradi-uz-brzy>.

3G síť se rychle rozrůstá

Pokud tedy dojde k naplnění této mapky společností T-Mobile, nedosáhlo by pokrytí území na konci roku 2012 ani 50%. V této souvislosti je také nutno upozornit na porovnání pokrytí populace Evropské komise⁵⁴ – kterým argumentují jak operátoři⁵⁵, tak ČTÚ⁵⁶ –, jež poukazuje na pokrytí 3G signálem v roce 2010 ve výši 85% populace. Vzhledem k tomu, že na konci roku 2011 dosáhlo nejvyšší pokrytí 80% populace, není jasné, jak toto srovnání došlo k *průměru* 85% za rok 2010, a to zejména vezmeme-li v potaz to, že k tomuto výpočtu musel být použit vážený průměr.

ČR tak drží neslavné prvenství, kdy čeští operátoři do naší *nejhorší* sítě v E.U. investují druhou *nejmenší* částku v celé E.U. Naše zaostalá mobilní síť tak bude ještě ve větší míře zaostávat za jinými evropskými státy. Zejména pak v kontextu neuvěřitelných zisků tuzemských operátorů se vskutku jedná o trestuhodnou situaci. To má samozřejmě za následek to, že čeští občané nejsou schopni využívat nejmodernější technologie, zejména pak ve formě rychlého internetu. Ten je v dnešní době elementárním předpokladem ekonomickospolečenského rozvoje dané společnosti. Přestože pak ČR má, jak ukazuje následující graf, penetraci mobilních karet ve výši 136% (tedy 136 aktivních SIM karet na 100 obyvatel), tento graf dále ukazuje, že ČR má nejnižší využití 3G technologie v celé E.U.

---

⁵⁴ „Digital Agenda Scoreboard 2011.“ Dostupné na:

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm.

⁵⁵ Asociace provozovatelů mobilních sítí. 2012. „Oponentura APMS ke studii Informačního institutu.“ Str. 9-10. Dostupné na:

<http://www.apms.cz/default/file/download/id/98/inline/1/nocache>.

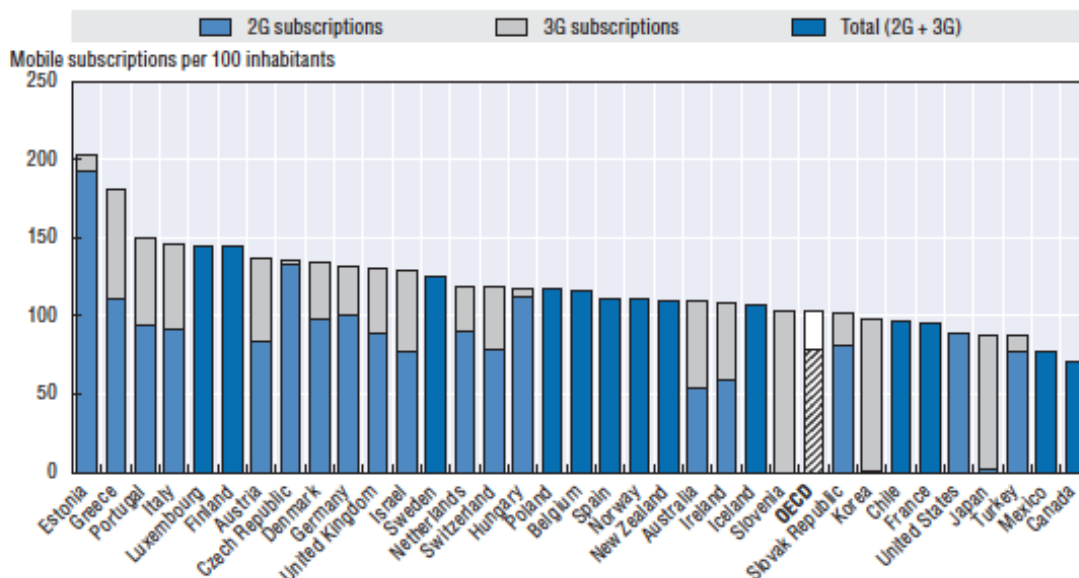
⁵⁶ František Malina v: Strnad, Zdeněk. 12.3.2012. „Drahé mobilní volání

v ČR.“ *Marketingový magazín*, odvysílaný na *Rádio Česko*. Dostupné na:

http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/exkluzivne/_zprava/kmitoctova-aukce-podle-informacniho-institutu-ctu-jen-hleda-moulu-ktery-postavi-datovou-sit--1030638.

Figure 4.6. Cellular mobile subscriptions per 100 inhabitants, 2009

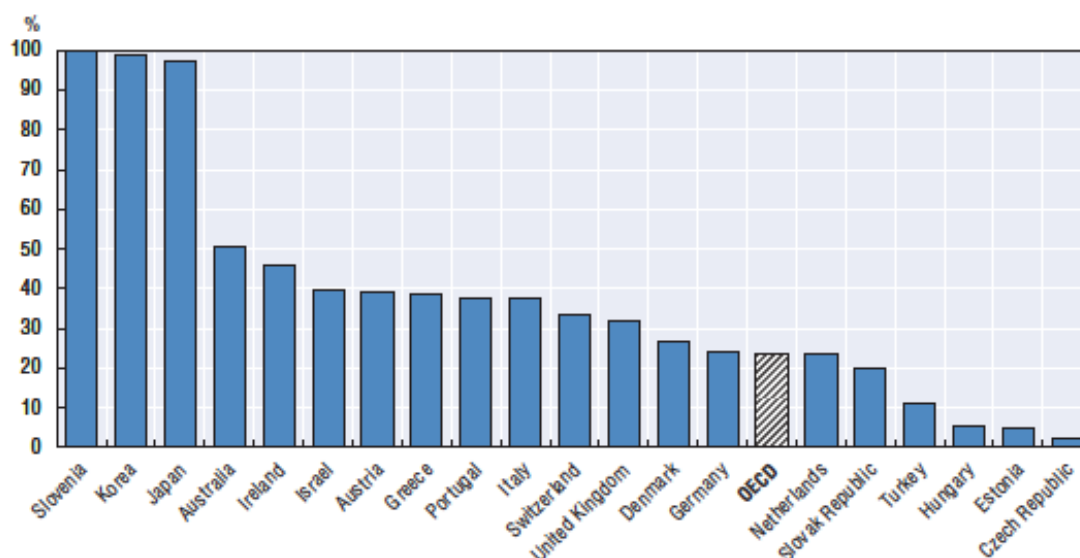

Note: Portugal's 2G data include both 2G and 3G subscriptions.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932394965>

Na tuto neblahou skutečnost ve větším detailu poukazuje i další graf, který řadí ČR na úplný chvost co se týče procentuálního vyjádření počtu zákazníků používajících 3G sít z celkového počtu aktivních SIM karet. Číselně vyjádřeno se jedná o celkový počet 354 166 zákazníků, kteří využívali v roce 2009 nové 3G sítě.

Figure 4.7. 3G cellular mobile adoption, as a percentage of total subscriptions, 2009

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932394984>

ČR tak má nejenže v průměru nejdražší mobilní volání ve vyspělém světě a E.U., ale také má nejhorší pokrytí 3G sítí a druhé nejnižší investice do jejich rozvoje v celé E.U. To má samozřejmě negativní dopad do rozvoje českého hospodářství, ke kterému

rozvoj mobilních datových služeb bezesporu patří. Existuje totiž přímá úměra mezi dostupností rychlého mobilního internetu a ekonomickým rozvojem a konkurenceschopností daného státu. *Každé zvýšení penetrace rychlého mobilního internetu o 10% by přispělo k růstu HDP našeho státu o 0.8-1.3 procent.*⁵⁷ Tento růst by byl podpořen přímo a nepřímo: přímo je to okamžitou vzniklou hodnotou investic do rozvoje sítí a dále svými multiplikačními efekty, které vznikají díky dodavatelům vybavení, mobilního obsahu a dalšími navazujícími odvětvími vznikající v přímé návaznosti na tyto mobilní služby; nepřímo je pak tento růst podpořen díky zvýšeným přímým zahraničním investicím, zvýšením produktivity a tvorbou lidského kapitálu ve formě zlepšených znalostí a dovedností.⁵⁸ Tuto praxi českých mobilních operátorů, kteří špatně pokrývají 3G sítí, umožňuje trh mobilních služeb, který je, jak prokáže následující podsekcce, nefunkční.

D) Nefunkční trh

Není to jenom imunita českých operátorů vůči hospodářské krizi a jejich nadstandardní marže, jež poukazují na narušené hospodářské prostředí, ale také jejich imunita vůči změnám struktury jejich nákladů ve formě tzv. terminačních poplatků. Terminační poplatky jsou poplatky regulovány ČTÚ, jež jsou ceny, které operátoři platí za hovory do sítí jiných operátorů. Jedná se jinými slovy o mandatorní náklady operátorů. Snížení těchto nákladů by v plně konkurenčním prostředí mělo vést i ke snížení cen pro konečné zákazníky. To je také důvod, proč Evropská komise dříve tlačila ČTÚ ke snížení těchto poplatků. Národní regulátor až po tlaku Evropské komise⁵⁹ tyto terminační poplatky, jak ukazuje následující tabulka, snížil⁶⁰:

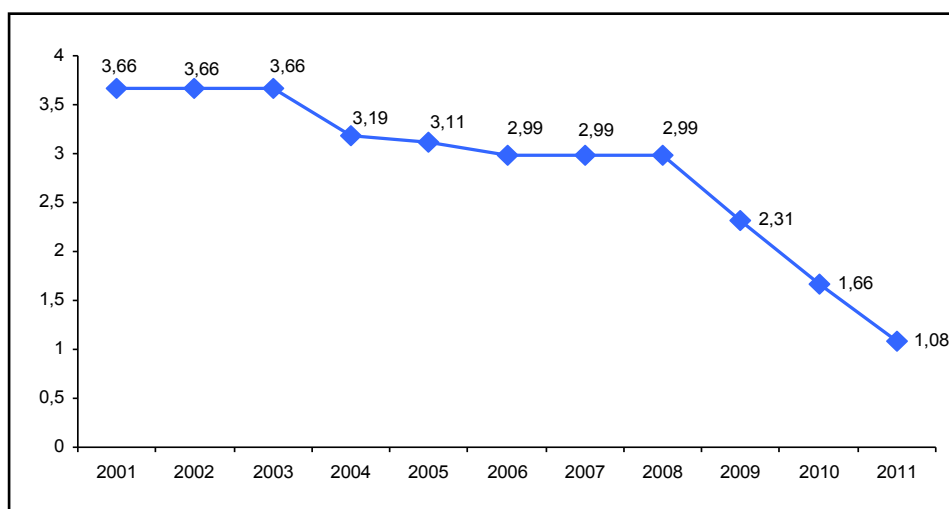
---

⁵⁷ McKinsey&Company. 2009. „Mobile broadband for the masses: Regulatory levers to make it happen.“ Dostupné na: http://www.mckinsey.com/Client_Service/Telecommunications/Latest_thinking/Mobile_broadband_for_the_masses.aspx.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Lodal, Jan. 2009. „Jste drazí, varovala už podruhé EU české operátory. Regulátor zlevnit nechce.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/jste-drazi-varovala-uz-podruhe-eu-ceske-operatory-regulator-zlevnit-nechce-1bb-/mob_operatori.aspx?c=A090914_154940_mob_operatori_lhc.

⁶⁰ ČTÚ. 2011.

Mezi roky 2009 a 2011 došlo ke snížení terminačních poplatků o skoro celé 2 korunu z 2,99 CZK na 1,08 CZK. Toto snížení nákladů operátorů o 81% se ale projevilo na snížení u cen koncovým zákazníkům jen *minimálně*, ne-li skoro vůbec^{61, 62}. To připouští i samotný ČTÚ⁶³. Snižování terminačních poplatků, které mělo dosáhnout snižování cen pro koncové spotřebitele, tak mělo naprosto zanedbatelný efekt⁶⁴. V plně funkčním konkurenčním prostředí by ke snížení cen pro koncové zákazníky *muselo* dojít. Ne však v ČR. **Nepromítnutí snížení mandatorních výdajů operátorů do cen pro koncové zákazníky potvrzuje, že se u mobilních služeb jedná o narušené tržní prostředí.**

Nefunkční tržní prostředí v ČR dovoluje operátorům mít nejenže nadstandardní zisky, ale také v průměru nejdražších mobilních volání ve vyspělém světě a E.U., nejhorší pokrytí 3G sítí a poměrově druhé nejvyšší investice do jejich rozvoje v celé E.U. Český mobilní trh je díky nedostatečné konkurenci narušen a umožňuje místním operátorům oligopolní chování a poškozování českých zákazníků a potažmo tak celého českého hospodářství. Příčinou tohoto stavu je bohužel samotný ČTÚ, který je

⁶¹ Lodl, Jan. 2010. „Operátoři mají nižší náklady, přesto nezlevní ani o halíř. Není prý důvod.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/operatori-maji-nizsi-naklady-presto-nezlevni-ani-o-halir-nevidi-pry-duvod-1rb-/mob_operatori.aspx?c=A100125_160832_mob_operatori_lhc

⁶² Malý, Ondřej. 2011. „Jak náměstek z ČTÚ shořel v České televizi.“ *iHned.cz*. Dostupné na: <http://maly.blog.ihned.cz/mobily/c1-53253390-jak-namestek-z-ctu-shorel-v-ceske-televizi>.

⁶³ Citace Pavla Dvořáka v: Hron, Michal. 2011. „Šéf ČTÚ: Vysoké ceny jsou důsledkem ochoty českých zákazníků platit je.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/sef-ctu-vysoke-ceny-jsou-dusledkem-ochoty-ceskych-zakazniku-platit-je-1eh-/mob_operatori.aspx?c=A110912_174540_mob_operatori_hro.

⁶⁴ Citace Pavla Dvořáka v: Redakce. 2011. „Čeští operátoři účtují firmám až o pětinu méně než soukromníkům, zjistil ČTÚ a chce zvýšit konkurenci.“ *Patria Online*. Dostupné na: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/1966933/cesti-operatori-uctuji-firmam-az-o-petinu-mene-nez-soukromnikum-zjistil-ctu-a-chce-zvysit-konkurenci.html>.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

nefunkční a jehož předseda Pavel Dvořák řádně neplní svou funkci při ochraně spotřebitelů a vytváření konkurenčního prostředí.

III. PŘÍČINA

Nefunkční ČTÚ

Pavel Dvořák účelově neplní svou povinnost

V sekci **I.** tohoto dokumentu bylo prokázáno, že v ČR je *vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb*. V sekci **II.** tohoto dokumentu bylo následně dokázáno *oligopolní chování nekonkurujících si operátorů*, kteří této situace náležitě využívají a zvyšují si zisky na úkor spotřebitelů. To je zhmotněno ve formě nejen předraženého volání v celém vyspělém světě a E.U., ale také nízkými investicemi do rozvoje sítě a s tím související systematické udržování nejhoršího pokrytí 3G v celé E.U. Kombinace výše uvedených faktorů na poli českého mobilního (ne)trhu nás tak logicky musí dovést k závěru, že někdo selhal ve své zodpovědnosti a neplní správně svou funkci z pomyslného tržního trojlístku *spotřebitel-stát-operátor* a je tak pravou příčinou nekonkurenční situace na trhu mobilních služeb. V této sekci dokumentu bude dokázáno, že *za toto narušené tržní prostředí je zodpovědný Český telekomunikační úřad, který selhal při vykonávání jemu zákonem nařízené ochrany českých spotřebitelů, vytváření podmínek pro řádné fungování hospodářské soutěže a vykonávání kontroly v této oblasti. ČTÚ je tak nefunkční a jeho předseda Pavel Dvořák systematicky a účelově neplní svou zákonem uloženou povinnost.*

Tato sekce dokumentu zmapuje konání Pavla Dvořáka a jím vedeného ČTÚ a prokáže, že v tomto směru neplní svou zákonem nařízenou povinnost. Pozornost je věnována zejména osobě Pavla Dvořáka, a to z toho důvodu, že věříme v individuální odpovědnost. Člověk stojící v čele jakékoli organizace je jejím vedoucím činitelem, a proto je zodpovědný za její stav, chod a fungování. Nelze se ani schovávat za kolektivní rozhodování rady, a to samozřejmě platí i v případě rady ČTÚ. Pokud by byl předseda rady ČTÚ nespokojen se směřováním tohoto úřadu, neměl by v čele této organizace setrvávat; ale veřejná vyjádření Pavla Dvořáka jasně ukazují, že se s fungováním ČTÚ náležitě ztotožňuje.

Každé malé dítě ví, že naprosto esenciální součástí každého *fungujícího* tržního prostředí, a tedy i kapitalismu jako takového, je i *fungující konkurence*. Trh bez konkurence je trhem nefunkčním. Na takovém stavu sice vydělávají firmy, ale trápí spotřebitelé – tedy my všichni. K tomu, zda-li a aby si firmy konkurovaly, je však nutno vykonávat *kontrolu*. V této souvislosti, samozřejmě, se můžeme pokusit argumentovat volným trhem, ale žádný trh není bez *jakékoli* kontroly. Trh bez kontroly je chaos a anarchie a výsledkem trhu se *špatnou* kontrolou je právě současná situace mobilních služeb v ČR. *V ČR tím pádem selhala kontrola nad trhem mobilních služeb.*

Český spotřebitel není ten, kdo by měl být v této situaci na vinně. Ano, je pravda, že můžeme – a to zcela podloženě – argumentovat spotřebitelskou servilností českých zákazníků, kteří si chování operátorů nechají líbit. Je to ale pouze alibistická transpozice problému a vůbec není jeho podstatou a už vůbec v něm neleží nalezení správného řešení. Český spotřebitel sice může přejít k jinému, třeba i levnějšímu operátorovi, ale tam lze také očekávat ještě horší služby, jako je pokrytí 3G a další obzvláštnosti ve formě účtování po minutách a jiné věci ve všeobecných obchodních podmínkách, které se libovolně mění dle nespoutané libovůle operátorů. Český spotřebitel tak nemá faktickou možnost výběru *lepšího* operátora.

Operátoři v tomto směru také nejsou úplně na vinně. Jsou to soukromé společnosti a je jejich *povinností* přinášet svým akcionářům/majitelům zisk. Ačkoli lze pravděpodobně argumentovat, že čeští operátoři jednají ve své cenové politice ve shodě⁶⁵ a svou, i když třeba v tom širším slova smyslu nepsanou dohodou narušují hospodářskou soutěž, není jejich chování *příčinou* v tom pravém slova smyslu tohoto narušeného tržního prostředí. V samotných operátorech tak nakonec neleží ani řešení této situace; operátoři této situace jen náležitě využívají, a to asi tak, jak by to udělal každý.

Zbývá nám tady tak už jen stát. Vůbec jedním z cílů zřízení státu jako takového je za účelem kontroly. V oblasti elektronických komunikací je tato pravomoc přenesená na národního regulátora (kontrolora) – Český telekomunikační úřad. Ten vykonává (ale lépe řečeno by měl vykonávat) kontrolu nad mobilním trhem. Elementární otázku, kterou si musíme v těchto souvislostech všichni klást, tedy zní: co dělá Český telekomunikační úřad pro potírání oligopolního chování českých operátorů a vynucování si konkurence na narušeném a nefunkčním trhu mobilního volání? *Fakticky nic*. V čele tohoto tažení manifestováno v absenci jakéhokoli *proaktivního* chování ČTÚ je jeho samotný předseda Pavel Dvořák. Způsob, jakým pan Dvořák brání oligopolní chování mobilních operátorů je alarmující. Jeho vehementní prosazování zájmů mobilních operátorů se projevuje nejenom v jeho (ne)činnosti, ale také v jeho veřejné obhajobě prospěchu operátorů.

Pavel Dvořák například neustále omílá svou mantru o tom, že ceny volání jsou v ČR na průměru E.U.⁶⁶ To, jak již bylo prokázáno v sekci **II.** tohoto dokumentu, nemá s realitou nic společného. Předseda ČTÚ se tak neustále odvolává na pomýlené cenové srovnání svého úřadu. To, že někdo udělá špatné nebo nekvalitní cenové srovnání se může stát, ale proč, po té, co toto cenové srovnání všichni odsoudili jako

---

⁶⁵ Podle § 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

⁶⁶ Citace Pavla Dvořáka v: Meravá, Tereza. 2011. „Volání není drahé a Češi nechtěli mobilní internet, tvrdí ČTÚ s operátory.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/volani-neni-drahe-a-cesi-nechteli-mobilni-internet-tvrdil-ctu-s-operatory-11a-/mob_tech.aspx?c=A110322_222247_mob_tech_mer.

bezvýhradně irelevantní^{67, 68, 69}, jej pan Dvořák neustále opakuje, nelze vysvětlit nikterak jinak, než snahu o ospravedlnění drahého mobilního volání, jež operátorům, logicky, vyhovuje.

Pavel Dvořák dokonce ve své odpovědi v dopise stěžujícím si občanům na relativně drahé mobilní služby odvětil, že nemá zákonnou *povinnost* provádět mezinárodní cenová srovnání.⁷⁰ Tato odpověď náležitě ilustruje postoj Pavla Dvořáka k celé problematice: pokud vysloveně a doslovně *nemusí*, tak nekoná; a když už koná, tak s veškerou snahou, aby odvrátil jakýkoli náznak směřující v neprospěch mobilních operátorů, jako je již výše zmíněné cenové srovnání ČTÚ. Zákon ale nemůže nikdy postihnout veškeré aspekty vykonávání exekutivního moci. Pokud tedy zákon v obecné rovině ukládá ČTÚ ochranu spotřebitelů a vytváření podmínek pro řádné fungování hospodářské soutěže⁷¹, má Pavel Dvořák v tomto směru konat *samostatně* a jako svéprávní osoba. Má činit kroky, které jsou k dosažení tohoto cíle *potřeba* a nikoli vykonávat jen to, co mu výslovně a doslovně zákon ukládá. Vymlouvání se, že jej ho k tomu zákon nenutí, jsou vskutku jen výmluvy.

Dále je například opravdu s podivem, že ve chvíli, kdy je Pavel Dvořák ochoten přiznat, že snížení cen terminačních poplatků pro operátory nevedly k očekávanému snížení cen pro koncové zákazníky tak, jak by měl trh přirozeně reagovat pod tíhou konkurenčního boje, je předseda ČTÚ schopen proklamovat, že české konkurenční prostředí mobilních služeb je v pořádku⁷². A navíc, je nepromítnutí snížení těchto mandatorních nákladů do cen pro spotřebitele schopen naprosto nepochopitelně odargumentovat „základním zákonem tvorby cen – tj. nabídkou a poptávkou“⁷³. Jinými slovy, to, že je trh imunní vůči změnám v cenách je zapříčiněno nabídkou a poptávkou. Pavlu Dvořákovi se vskutku podařila postavit základní ekonomické teze na hlavu. Jestli však do „základního zákona tvorby cen“ zahrnul i oligopolní chování,

---

⁶⁷ Malý, Ondřej. 2010. „Lide český, nestěžuj si. Voláš levně.“ *iHned.cz*. Dostupné na: <http://maly.blog.ihned.cz/c1-48582090-lide-cesky-nestezuj-si-volas-levne>.

⁶⁸ Kamojedov. 2010. „Nastav hlavu, občane, ČTÚ ukul další klín.“ *Výzkumný ústav čar a kouzel*. Dostupné na: <http://vucako.wordpress.com/2010/12/11/nastav-hlavu-obcane>.

⁶⁹ Peterka, Jiří. 2010. „Podle ČTÚ telefonujeme levně, naše peněženky nesouhlasí!“ Dostupné na: <http://www.lupa.cz/clanky/podle-ctu-telefonujeme-levne-nase-penezenky-nesouhlasí>.

⁷⁰ Ginter, Jindřich. 2011. „Na drahé volání a SMS si nestěžujte, nemá to smysl, tvrdí úřad.“ *Novinky.cz*. Dostupné na: <http://www.novinky.cz/finance/246135-na-drahe-volani-a-sms-si-nestezujte-nema-to-smysl-tvrdi-urad.html>.

⁷¹ § 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

⁷² Citace Pavla Dvořáka v: Meravá, Tereza. 2011. „Volání není drahé a Češi nechtěli mobilní internet, tvrdí ČTÚ s operátory.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/volani-neni-drahe-a-cesi-nechteli-mobilni-internet-tvrdil-ctu-s-operatory-11a-/mob_tech.aspx?c=A110322_222247_mob_tech_mer.

⁷³ Citace Pavla Dvořáka v: Hron, Michal. 2011. „Šéf ČTÚ: Vysoké ceny jsou důsledkem ochoty českých zákazníků platit je.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/sef-ctu-vysoke-ceny-jsou-dusledkem-ochoty-ceskych-zakazniku-platit-je-1eh-/mob_operatori.aspx?c=A110912_174540_mob_operatori_hro.

tak v tom má jistě pravdu. Jak totiž bylo demonstrováno v tomto dokumentu, české konkurenční prostředí *není* v pořádku a existuje na něm nízká konkurence. Tržní prostředí je tak *narušené*. Nadstandardní zisky operátorů, nejdražší volání v celém vyspělém světě, druhé nejmenší investice do rozvoje sítí v E.U. a nejhorší 3G síť v E.U. je toho více než důkazem.

Ve chvíli, když už je pan Dvořák dotlačen přiznat, že volání může být v ČR drahé⁷⁴, snaží se předseda tohoto orgánu, jehož smyslem a současně zákonným zadáním je ochrana spotřebitelů, tuto skutečnost ospravedlnit neobstojným argumentem o výši investic operátorů. Jeho oblíbeným argumentem je například to, že operátoři ve své historii proinvestovali 170 miliard korun do rozvoje sítí⁷⁵. Historická suma za celkovou dobu fungování operátorů sice zní líbivě, ale jak bylo prokázáno v sekci **II.** tohoto dokumentu, není nic dál od pravdy, než fakt, že operátoři mají druhý nejmenší poměr investic k obratu v E.U., díky čemuž má ČR nejhorší pokrytí sítí 3G v celé E.U.

Dalším oblíbeným argumentem pana Dvořáka k ospravedlnění vysokých cen je tvrzení, že „český zákazník je vysoké ceny ochoten platit“⁷⁶. To přirovnává k vysokým cenám i v jiných oblastech spotřebního zboží. Předseda ČTÚ tím mimo jiné nepřímo přiznává, že konkurence na českém trhu nefunguje, a to přesto, že je za tento stav odpovědný. Skutečnost, že ČTÚ neřeší nefunkční tržní prostředí mobilních služeb dokazuje mimo jiné i to, že proklamuje, že ČTÚ neřeší nadstandardní marže našich operátorů.⁷⁷ Udržování vysokých marží českých operátorů jsou totiž výsostným indikátorem toho, že si nekonkurují. V plně funkčním soutěžním prostředí totiž musí jednotlivý hráči bojovat o zákazníky, a to buď cenou a nebo kvalitou služeb, jež ovšem v obou případech mají za následek nižší marže. To ale není případ ČR.

Faktem je, že český spotřebitel není ochoten vysoké ceny mobilních služeb platit, ale je k tomu nucen, jelikož nemá možnost jiné volby. Mobilní služby jsou esenciální součástí každého jednotlivce v dnešní společnosti, a v situaci, kdy na trhu fungují tři operátoři, kteří si nekonkurují ani cenou a ani kvalitou služeb a zejména pak v kombinaci s nečinností ČTÚ v ochraně spotřebitele a vytváření podmínek pro řádné fungování hospodářské soutěže, jež vydává spotřebitele na pospas nespoutaným

---

⁷⁴ Pavel Dvořák v pořadu: *Ekonomika ČT24*. 25.1.2012. „Digital Broadcasting získá práva ke 4. digitálnímu multiplexu.“ *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095417821-ekonomika-ct24-a-studio-burza/212411058020125-ekonomika-ct24>.

⁷⁵ Citace Pavla Dvořáka v: Meravá, Tereza. 2011. „Volání není drahé a Češi nechtěli mobilní internet, tvrdí ČTÚ s operátory.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/volani-neni-drahe-a-cesi-nechteli-mobilni-internet-tvrdil-ctu-s-operatory-1la-/mob_tech.aspx?c=A110322_222247_mob_tech_mer.

⁷⁶ Citace Pavla Dvořáka v: Hron, Michal. 2011. „Šéf ČTÚ: Vysoké ceny jsou důsledkem ochoty českých zákazníků platit je.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/sef-ctu-vysoke-ceny-jsou-dusledkem-ochoty-ceskych-zakazniku-platit-je-1eh-/mob_operatori.aspx?c=A110912_174540_mob_operatori_hro.

⁷⁷ František Malina v odpoledním kontinuálním vysílání *ČT24* 1.3.2012.

změněnám všeobecných obchodních podmínek a jiných nekalých praktik ze strany operátorů, nemá zákazník fakticky možnost svobodné volby. Mimo to, slyšet z úst předsedy ČTÚ, jež má ty nástroje ke zvýšení konkurence na trhu mobilních služeb, že za tuto situaci můžou spotřebitelé, je vskutku neuvěřitelné. Pan Dvořák tak buď nechápe smysl a funkci svého úřadu, a nebo se snaží účelově přenést zodpovědnost na někoho jiného. To by sice mohlo racionálně vysvětlili jeho flagrantní pasivitu v ochraně spotřebitelů, ale v obou případech Pavel Dvořák nemůže setrvat v čele národního regulátora.

Ostatně výskyt oligopolu v mobilních službách překvapivě připustil právě i dlouholetý zastánce teze o plně konkurenčním prostředí mobilních služeb v ČR Pavel Dvořák, když jej nazval oligopolem, který vzniká „zcela přirozeně“⁷⁸. Není zcela jasné, co je myšleno tím, že vzniká přirozeně, snad jen to, že vzniká přirozeně v prostředí bez kontroly. V tom má jistě pan Dvořák pravdu, ačkoli to znamená bez kontroly, která by měla přicházet právě ze strany ČTÚ. Ještě zarážející je však v tomto kontextu fakt, že s oligopolním chováním operátorů během svého několikaletého předsedování nic neudělal. A když už se k nějakému kroku, který šel proti zájmu operátorů, odhodlal, tak jedině pod tlakem z venčí, zejména pak Evropské unie. Ale i těmto rozhodnutím se snažil všemocně zabránit.

Když například Evropská komise vyzvala ČTÚ ke snížení terminačních poplatků mezi operátory, které v zemích s fungující konkurencí přináší nižší ceny pro konečné zákazníky, reagoval úřad tím, že trvá na svém původním rozhodnutí – t.j. ponechání vysokých poplatků za terminaci a tedy i důvod pro ponechání drahého volání v ČR.⁷⁹ Ve chvíli, kdy Evropská komise upozornila, že se jí nelíbí, že operátoři účtují nikoli po vteřinách, ale po minutách⁸⁰, ČTÚ tato problematika očividně nezajímala. Do této chvíle se jí nikterak nezabýval a neřeší ji. V případě, že by ČTÚ řádně fungoval, nikdy by tento druh změny tarifikace nedopustil. Ta totiž operátorům zajišťuje v průměru o 24% vyšší příjmy za hovory. Možnost změny tarifikace bez důsledků tak pouze dokresluje skutečnost o nefunkčním tržním prostředí v ČR. A když začala Evropská komise uvažovat o zavedení tzv. funkční separace, byl ČTÚ vehementním

---

⁷⁸ Citace Pavla Dvořáka v: Meravá, Tereza. 2011. „Volání není drahé a Češi nechtěli mobilní internet, tvrdí ČTÚ s operátory.“ Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/volani-neni-drahe-a-cesi-nechteli-mobilni-internet-tvrdil-ctu-s-operatory-11a-/mob_tech.aspx?c=A110322_222247_mob_tech_mer.

⁷⁹ Lodl, Jan. 2009. „Jste drazí, varovala už podruhé EU české operátory. Regulátor zlevnit nechce.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/jste-drazi-varovala-uz-podruhe-eu-ceske-operatory-regulator-zlevnit-nechce-1bb-/mob_operatori.aspx?c=A090914_154940_mob_operatori_lhc.

⁸⁰ ČTK, hro. 2008. „Evropská komise zvažuje další regulaci. Chce účtování po sekundách.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/evropska-komise-zvazuje-dalsi-regulaci-chce-uctovani-po-sekundach-10m-/mob_operatori.aspx?c=A080828_161552_mob_operatori_hro.

odpůrcem tohoto nástroje⁸¹. Opravdu smutná vizitka pro Pavla Dvořáka a Českou republiku v E.U.

Je to právě Pavel Dvořák, který nemá příliš daleko k proaktivnímu omezování konkurence. To udělal v roce 2009, kdy uvolněné frekvence v pásmu 900 MHz nabídl stávajícím operátorům místo toho, aby je nabídl novým potencionálním zájemcům. Pavel Dvořák tak učinil, aby zabránil vstupu na trh čtvrtému operátorovi, a tedy náhodou nepodpořil zvýšení konkurenčního prostředí v ČR. Aplikoval tedy naprosto opačný postup než mu ukládá zákon ve vytváření podmínek pro „řádné fungování hospodářské soutěže“. K tomu by čtvrtý operátor jistě přispěl⁸². Pan Dvořák argumentuje, že mu nebyl znám nikdo, kdo by měl o uvolněné frekvence zájem, ale to lze asi těžko zjistit, když neudělal žádnou oficiální veřejnou nabídku. Jestli ke zvýšení konkurence povede i nedávno oznámený záměr vpustit tzv. „virtuální operátory“ do stávajících mobilních sítí nebo aukce uvolněných frekvencí v pásmu 800 MHz není díky ještě nedefinované implementační politice ČTÚ v tuto chvíli jasné. Navíc, existuje podezření, že Pavel Dvořák vypíše podmínky tak, aby současní operátoři uvolněné frekvence zabrali pro sebe a zabránili tak vstupu konkurence na trh,⁸³ čemuž napovídají i jeho veřejná vyjádření, kde zdůrazňuje stejné podmínky pro všechny, tedy i současné operátory⁸⁴. Není to ovšem žádná novinka. Negativní přístup k novému operátorovi a zvýšení tak konkurence na poli mobilních služeb zastává Pavel Dvořák ve svých veřejných vyjádřeních již dlouhodobě^{85, 86}. Šéf ČTÚ tak systematicky a efektivně brání zvyšování konkurence v ČR, ačkoli je jeho zákonnou povinností činit pravý opak.

Jednou z dalších oblíbených výmluv a výslovných lží Pavla Dvořáka je že nemá nástroje, jak donutit operátory ke konkurenci nebo jak ceny regulovat. Dokonce

---

⁸¹ Lodl, Jan. 2010. „EU nařizuje: konec tříletých smluv a falešných slibů.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/eu-narizuje-konec-triletych-smluv-a-falesnych-slibu-operatoru-p7j-/mob_tech.aspx?c=A100312_172619_mob_tech_lhc.

⁸² Podobně jako ve Francii: Pospíšil, Aleš. 2012. „4. operátor způsobil ve Francii revoluci.“ *MobilMania.cz*. Dostupné na: <http://www.mobilmania.cz/clanky/4-operator-zpusobil-ve-francii-revoluci/sc-3-a-1319344/default.aspx>.

⁸³ Nechceme předražené volání. 2012. „Skončí aukce katastrofou?“ Dostupné na: <http://predrazenevolani.blogspot.com/2012/01/skonci-aukce-katastrofou.html>.

⁸⁴ Pavel Dvořák v: Novotný, Pavel, P. 14.2.2012. „Startuje hra o rychlí mobilní internet i nového operátora“ a „Hlavní je rychlý internet.“ *MF Dnes*.

⁸⁵ Lodl, Jan. 2008. „První virtuální operátor dorazí do Česka již v letošním roce. Možná.“ *Mobil.cz*. Dostupné na: http://mobil.idnes.cz/prvni-virtualni-operator-dorazi-do-ceska-jiz-v-letosnim-roce-mozna-1fe-/mob_operatori.aspx?c=A080926_132554_mob_operatori_lhc.

⁸⁶ Pavel Dvořák v pořadu: Ekonomika ČT24. 25.1.2012. „Digital Broadcasting získá práva ke 4. digitálnímu multiplexu.“ *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095417821-ekonomika-ct24-a-studio-burza/212411058020125-ekonomika-ct24>.

prohlásil, že ČTÚ není cenový orgán!⁸⁷ Bohužel, toto nelze označit jinak, než jako bohapustou lež a měl by být odvolán buď za lhaní, nebo neznalost zákona, kterým se má řídit. Snad jen za všechny, zde jedna citace jednoho odstavce § 57 s názvem „Uplatnění regulace cen“ zákona o elektronických komunikacích: „V případě, že analýza relevantního trhu pro *koncové uživatele* podle § 51 prokáže, že tento trh není efektivně konkurenční [...], je Úřad oprávněn uplatnit regulaci cen na tomto relevantním trhu vydáním rozhodnutí o ceně.“⁸⁸ Asi těžko lze argumentovat, že ČTÚ není cenový orgán, když může regulovat ceny.

Regulace cen není jediným nástrojem ČTÚ k vytváření podmínek pro efektivní konkurenci⁸⁹, ale i k té je zapotřebí jistý proces. Ten začíná definicí daného relevantního trhu, na jehož základě se provede tzv. analýza relevantních trhů⁹⁰, jejíž závěrem pokud je, že trh není efektivně konkurenční, se následně určí podniky s významnou tržní silou a až poté *může* tento trh může být cenově regulován. ČTÚ analýzu trhu mobilního volání kdysi měl.⁹¹ *Pavel Dvořák tři měsíce po nástupu do své funkce v roce 2006 trh mobilního volání uznal za „efektivně konkurenční“⁹² a na základě tohoto závěru definici tohoto trhu proto v roce 2008 úplně zrušil⁹³, aby se tato analýza relevantního trhu mobilního volání již neprováděla.* Trh mobilního volání tak v českém prostředí jako kdyby neexistoval. Pan Dvořák dnes argumentuje, že definování a tedy i analýza tohoto trhu není potřebná, jelikož na tomto trhu je řádná hospodářská soutěž. Není ovšem vůbec jasné, jak může Pavel Dvořák dojít k závěru, že trh mobilních služeb je konkurenční, když tento trh již nemá vůbec definován a tedy neprovádí ani jeho analýzu. Opět to totiž spíše vypadá tak, že Pavel Dvořák účelově *nechce* definovat relevantní trh mobilního volání, protože by tak jako my došel k nevyhnutelnému závěru, že tento trh *není* efektivně konkurenční. Na základě

---

⁸⁷ Pavel Dvořák v pořadu: Ekonomika ČT24. 25.1.2012. „Digital Broadcasting získá práva ke 4. digitálnímu multiplexu.“ *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095417821-ekonomika-ct24-a-studio-burza/212411058020125-ekonomika-ct24>.

⁸⁸ § 57 odst. 2 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Zvýrazněno autorem.

⁸⁹ § 51 odst. 5, 6, 7 a 12 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

⁹⁰ Podle § 51 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

⁹¹ Tzv. přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích, tehdy označenou jako trh č. 15, určené dle opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005–2 (<http://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/oop-1-07-2005-2.html>), kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly.

⁹² ČTÚ. 2006. „Opatření obecné povahy č. OOP/15/06.2006-23, analýza trhu č. A/15/06.2006-23, trh č. 15 - přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.“ Dostupné na: <http://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/oop-1-07-2005-2/trh-cl15-pristup-a-puvod-volani-originace-ve-verejnych-mobilnich-telefonnich-sitich.html>.

⁹³ ČTÚ. 2008. „Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly.“ Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/analyza-relevantnich-trhu/OOP_01_02_2008_2.pdf.

tohoto závěru by pak totiž musel jednat, a to přinejmenším a opětovně na nátlak ze strany E.U., čemuž chce, jak je vidno, ze všech sil zabránit. Nejspíš to vypadá, že zákonodárce bude muset speciálně pro pana Dvořáka doslovně do zákona vepsat povinnost, aby tuto analýzu zpracoval.

ČTÚ na konci roku 2011 začal chystat znovuzavedení definice relevantního trhu mobilního volání na velkoobchodní úrovni.⁹⁴ Na základě této definice chce poté provádět analýzu tohoto trhu a tak zkoumat, zda-li je tento trh dostatečně konkurenční. I předběžné závěry této definice ukazují, že „na tomto trhu postupně dochází ke stagnaci vývoje hospodářské soutěže.“ Ale i samotné zavedení tohoto trhu a i předběžné závěry, že trh není dostatečně konkurenční, nemusí nutně vést automaticky u finální podoby samotné analýzy k závěru, že tento trh vskutku *není* efektivně konkurenční. Pavel Dvořák totiž dokázal po nástupu do čela ČTÚ změnit závěr dopadu měření indexu HHI u navrhované (předběžné) verze⁹⁵ výše zmiňované analýzy relevantních trhů mobilního volání z února roku 2006, vydané před jeho nástupem do čela ČTÚ, a to o 180°C. Předběžná verze při tzv. veřejné diskuzi obsahovala závěr, že „Úřad na základě vyhodnocení hodnot HHI v časové řadě dospěl k závěru, že koncentrace trhu přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních sítích by mohla napomáhat koordinaci postupů a tím i vytváření společné významné tržní síly.“ Po nástupu Pavla Dvořáka do čela ČTÚ, byl závěr této analýzy změněn na „Úřad na základě vyhodnocení hodnot HHI v časové řadě dospěl k závěru, že koncentrace trhu přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních sítích nesvědčí ve prospěch existence společné významné tržní síly, protože v porovnání s jinými trhy elektronických komunikací nebo obecně v porovnání s trhy, které jsou charakteristické významnými regulačními zásahy, je relativně nízké.“ Přitom, jak bylo dokázáno v sekci I. tohoto dokumentu, index HHI je indikátorem vysoké koncentrace a v našem případě s přímou návazností na nekonkurenci místních operátorů.

Další z výtek směrem k ČTÚ je ve smyslu jaká data a v jaké formě je tento úřad poskytuje. Data, které jsou běžně úřadem vydávány jsou většinou jen ty nejnnutnější a to v naprosto syrové podobě, kde chybí jakékoli zasazení do kontextu nebo analytické zhodnocení a interpretace těchto dat. K čemu ale představitele úřadu – a to nejen Pavel Dvořák – nemají daleko, je popírání těchto vlastních dat ve veřejných sdělovacích prostředcích. Například náměstek Pavla Dvořáka Marek Ebert v říjnu

---

⁹⁴ ČTÚ. 2011. „Návrh opatření obecné povahy č. OOP/1/XX.2011-Y, kterým se mění opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly.“ Dostupné na: http://www.ctu.cz/cs/download/navrhy/navrhy_2011/oop_01-xx_2011-y_navrh_30_11_2011.doc.

⁹⁵ ČTÚ. 2006. „Návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/15/XX.2006 – Y, trhu č. 15 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.“ Dostupné na: <http://www.ctu.cz/ctu-online/diskuzni-misto.html?action=detail&ArticleId=762>.

2011 uvedl, že pokrytí 3G signálem je u nás na 60% území.⁹⁶ Jak již bylo uvedeno výše, pokrytí je na hodnotě 10% našeho území. Naproti tomu tiskový mluvčí ČTÚ František Malina následně v březnu 2012 uvedl, že pokrytí 3G signálem je rovno 44% území ČR⁹⁷. 44% pokrytí by znamenalo, že se oproti tvrzení pana Eberta pokrytí za pět měsíců *snížilo* o 16%, a nebo, že se oproti statistikám z listopadu *zvýšilo* za čtyři měsíce o 34%! V tomto smyslu doporučujeme čtenáři shlédnout ještě jednou mapky 3G pokrytí v sekci **II.** tohoto dokumentu, aby sám zhodnotil, jestli se pokrytí 3G signálem alespoň vzdáleně přibližuje oním 44%. I zběžný pohled jasně poukazuje na to, že se pokrytí blíží spíše zmiňovaným 10% než proklamovaných 44%. Důvod k rozdílnosti publikovaných dat není známý.

Podstatné ale je i to, že není iniciativy Pavla Dvořáka, která by vedla k ochraně zájmů spotřebitelů. Na stránkách ČTÚ není funkční srovnávač tarifů, který by zákazníkům přehledně umožnil využít nejlevnějšího operátora.⁹⁸ Předseda ČTÚ nepořádá žádné tiskové konference, kdy by bušil do stolu a říkal, jak s operátory zatočí, jak zarazí změny všeobecných obchodních podmínek poškozující konečné spotřebitele, jak zvýší konkurenci na trhu, nebo jak dosáhne snížení cen volání. Místo toho jsme svědky hry na mrtvého brouka, systematickému zabraňování vstupu nové konkurence, veřejnému ospravedlňování přemrštěných cen a zisků operátorů a posluchači o neuvěřitelné kvalitě naší sítě a neskutečných investicích do ní. I kdyby teoreticky byla pravda, že naše ceny jsou na úrovni průměru E.U., nic to nemění na faktu, že i přes to by předseda ČTÚ měl aktivně přispívat k *dalšímu* snižování cen; i ceny na průměru E.U. nejsou důvodem k otevřené nečinnosti.

Nezájem Pavla Dvořáka o ochranu spotřebitelů je následně manifestován v jeho lhostejnosti vůči mocenskému nástroji operátorů ve formě tzv. všeobecných obchodních podmínek. Všeobecné obchodní podmínky operátorů se v průběhu několika let staly prostředkem, jak měnit zadání již podepsané smlouvy dle jejich libovůle. Zákazník, který pak podepisuje smlouvu s operátorem, tak fakticky podepisuje úmluvu, že se podvolí podmínkám, které se mohou kdykoli a jakkoli změnit. To se potom rovná podpisu bianco šeku – bohužel však v neprospěch spotřebitelů. ČTÚ, jehož zákonnou povinností je ochrana spotřebitele, v této

---

⁹⁶ Marek Ebert v: Hyde Park. 18.10.2011. „Marek Ebert, náměstek Rady Českého telekomunikačního úřadu“. *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10252839638-hyde-park-ct24/211411058081018-hyde-park>.

⁹⁷ František Malina v: Strnad, Zdeněk. 12.3.2012. „Drahé mobilní volání v ČR.“ *Marketingový magazín*, odvysílaný na *Rádio Česko*. Dostupné na: http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/exkluzivne/_zprava/kmitoctova-aukce-podle-informacniho-institutu-ctu-jen-hleda-moulu-ktery-postavi-datovou-sit--1030638.

⁹⁸ Malý, Ondřej. 2011. „Chcete bojovat proti předraženým operátorům? Udělte srovnávač tarifů, vyzývá úřad poslance.“ *iHned.cz*. Dostupné na: <http://byznys.ihned.cz/c1-53598300-chcete-bojovat-proti-predrazenym-operatorum-udejte-srovnavac-tarifu-vyzyva-urad-poslanec>.

problematice nekoná zhola nic. Jak je jinak možné, že ČTÚ nezasáhne ve chvíli, kdy například společnost T-Mobile nabízela neomezený tarif a po té, co společnost zjistila, že se jí zase tak nevyplatí, změni všeobecné obchodní podmínky, kterými si diktuje, že při provolání více než 300 minut může minuty provolané nad tento limit zákazníkovi naúčtovat⁹⁹. Společnost T-Mobile asi nebude chtít považovat tarif s omezením na 300 minut za neomezený. A jestli ano, pak je to exemplární příklad klamání spotřebitele¹⁰⁰, i když už asi ne pro ČTÚ. Stejný případ byl zaznamenán i u společnosti Vodafone. Dále pak například společnost Telefonica O2 se u své předplacené karty rozhodla snížit datový limit (tzv. FUP) z 500 na 100 MB¹⁰¹, a to bez jakéhokoli upozornění, čímž pravděpodobně porušila zákon¹⁰². Ačkoli od tohoto záměru nakonec ustoupil, Vodafone se v jednu chvíli pokusil o úplné vypnutí datového přenosu po vyčerpání limitu.¹⁰³ Ze strany ČTÚ slyšíme jen zlověstné mlčení. FUP se stal jedním z další z nástrojů, jak šidit zákazníky. Pokud tedy Pavel Dvořák tvrdí, že operátoři mezi sebou soutěží, tak ano, soutěží o to, jak oškubat spotřebitele. Do této kategorie také patří i automatické prodlužování smluv, které bylo zaznamenáno ze strany společností O2 a T-Mobile, jehož účelem je si zákazníka nadobro uvázat.¹⁰⁴ Podobných příkladů, kdy jsou všeobecné obchodní podmínky využívány k změnám podmínek jednoznačně v neprospěch zákazníků, by se dala nalézt celá řada.

Do této kategorie spadá i umožnění ČTÚ změny tarifkace ze způsobu po první provolané minutě po vteřinách (60+1) na účtování po celých minutách (60+60). Náměstek Pavla Dvořáka Marek Ebert se dokonce pokusil tvrdit, že změna tarifkace nemá na konečný účet zákazníka žádný vliv!¹⁰⁵ To je samozřejmě holý nesmysl, jehož absurdnost tady ani není potřeba rozvádět. Jenom pro připomenutí, je spočítáno, že tento druh tarifkace umožňuje operátorům navýšení koncového účtu o 24%¹⁰⁶. Když

---

⁹⁹ Aleš, Pospíšil. 2010. „T-Mobile nabízel neomezený tarif. Ted' chce doplatky.“ *Mobilmania.cz*. Dostupné na: <http://www.mobilmania.cz/clanky/t-mobile-nabizel-neomezeny-tarif-ted-chce-doplatky/sc-3-a-1125200/default.aspx>.

¹⁰⁰ Podle § 8 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele.

¹⁰¹ Nechceme předražené volání. 2012. „02 snižuje FUP – žádej vrácení peněz.“ Dostupné na: <http://predrazenevolani.blogspot.com/2012/02/o2-snižuje-fup-zadej-vcraceni-penez.html>.

¹⁰² Nechceme předražené volání. 2012. „02 porušila zákon 127/2005 Sb.“ Dostupné na: <http://predrazenevolani.blogspot.com/2012/02/o2-porusil-zakon-1272005-sb.html>.

¹⁰³ Peterka, Jiří. 2012. Mobilní data od Vodafone: už nezpomalí, ale rovnou se zastaví.“ *Lupa.cz*. Dostupné na: <http://www.lupa.cz/clanky/mobilni-data-od-vodafone-uz-nezpomali-ale-rovnou-se-zastavi>.

¹⁰⁴ Pospíšil, Aleš. 2012. „Automatické prodlužování smluv: uvázat a nepustit.“ *Mobilmania.cz*. Dostupné na: <http://www.mobilmania.cz/clanky/automaticke-prodluzovani-smluv-uvazet-a-nepustit/sc-3-a-1319444/default.aspx>.

¹⁰⁵ Marek Ebert v: Hyde Park. 18.10.2011. „Marek Ebert, náměstek Rady Českého telekomunikačního úřadu“. *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10252839638-hyde-park-ct24/211411058081018-hyde-park>.

¹⁰⁶ Body of European Regulators for Electronic Communications.

na tuto praxi přišla Evropská komise, vydala rozhodnutí, kterým alespoň u roamingu učinila tarifkaci po minutách přítrž a nařídila tarifkaci po prvních třiceti vteřinách po vteřinách (30+1).¹⁰⁷ ČTÚ, který má regulaci trhu v ČR na starosti, tato praxe očividně nevdá a vůbec se jí vůbec nevěnuje. Paradoxně tak nastává situace, kdy je způsob tarifkace regulován při roamingu v jiných státech E.U., ale již ne u vnitrostátních hovorů.

Každý soudný člověk tak musí dojít k nezvratnému závěru, že předseda ČTÚ, který by měl ve svém chování na prvním místě vždy hájit zájmy českých spotřebitelů, by se výše uvedeného chování nikdy nedopustil. Pavel Dvořák nekoná kroky k ochraně spotřebitele a ani ke zvyšování konkurence na trhu. **Národní regulátor tak pod taktovkou Pavla Dvořáka jednoznačně řádně nevykonává svou zákonem udělenou funkci.** Na tento stav našťestí pamatuje náš trestní řád¹⁰⁸. Jedná se konkrétně o § 329 o „zneužití pravomoci úřední osoby“ a § 330 o „maření úkolů úřední osoby z nedbalosti“.¹⁰⁹ Rozdíl mezi zneužitím pravomoci a maření úkolů z nedbalosti leží v tom, jestli je konání dané úřední osoby účelové. V případě, že by Pavel Dvořák jednal z neznalosti a omylem – o čemž lze, jak bylo v této sekci prokázáno, objektivně pochybovat – byl by aplikován § 329. Ten stanoví, že pokud úředník z nedbalosti způsobí jinému (t.j. mobilnímu operátorovi) prospěch velkého rozsahu (což zisky mobilních společností jsou), může být potrestán až pěti lety odnětí svobody. § 330 je na druhou stranu při účelovém jednání zcela nesmlouvavý, když ukládá odnětí svobody až na délku dvanácti let. ***Systematické neplnění zákonných povinností vyplývajících z pravomocí Pavla Dvořáka, jakožto předsedy ČTÚ, jež by měly vést k ochraně spotřebitelů a vytváření podmínek pro řádnou hospodářskou soutěž, nás vede k nevyhnutelnému závěru, že na jeho práci v čele ČTÚ by mohl být aplikován § 329 odst. 3 trestního zákoníku¹¹⁰ se sazbou odnětí svobody na pět až dvanáct let.***

---

¹⁰⁷ European Commission. „EU Roaming Regulation clears final hurdle: Council paves way for cheaper roaming prices as of 1 July.“ Dostupné na:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/880>.

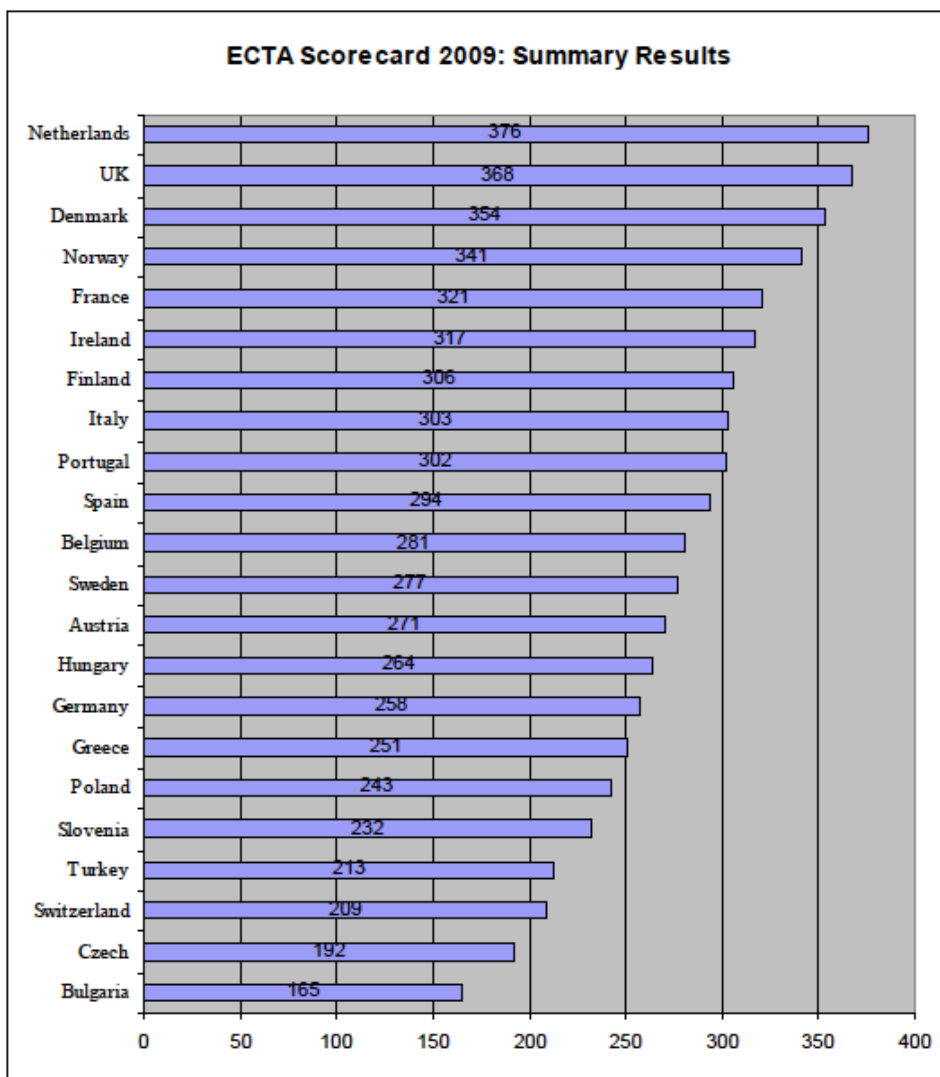
¹⁰⁸ Pokorný, Pavel. 2012. „Síla paragrafu 330: Kdo bude mít odvalu stát se úřední osobou?“ *Česká pozice*. Dostupné na: <http://www.ceskapozice.cz/domov/pravo-bezpecnost/sila-paragrafu-330-bude-mit-odvalu-stat-se-uredni-osobou>.

¹⁰⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹¹⁰ Odst. 1 § 329, pro tento případ konkrétně písm. c), sice hovoří o „nesplnění povinnosti vyplývajících z její pravomoci“, ale to se vztahuje spíše na pochybení úřední osoby v jednotlivosti a nikoli na systematická pochybení. Šlo by ještě uvažovat o aplikaci odst. 2 § 329, pro tento případ také konkrétně písm. c), které stanovuje odnětí svobody na tři až deset let, „způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti orgánu státní správy,“ tedy ČTÚ. Opět se ale spíše jedná sice o vážnou, avšak *jednotlivou* poruchu v činnosti ČTÚ, nikoli však o systematické neplnění své zákonem dané povinnosti tak, jako v případě Pavla Dvořáka. Systematické neplnění povinností vyplývajících z pravomocí Pavla Dvořáka nás vede k jasnému závěru, že v jeho případě by musel být aplikován jedině odst. 3 § 329.

INFORMAČNÍ INSTITUT

Na špatné fungování ČTÚ ostatně upozorňuje i hodnocení Evropské konkurenční telekomunikační asociace ¹¹¹. V hodnocení 22 evropských telekomunikačních regulátorů se ČTÚ umístil na druhém nejhorším místě. S horším skóre se umístil již jen bulharský regulátor. Český regulátor tak v hodnocení získal 192 bodů z 400 možných. Výsledky umístění regulátorů ukazuje následující tabulka:

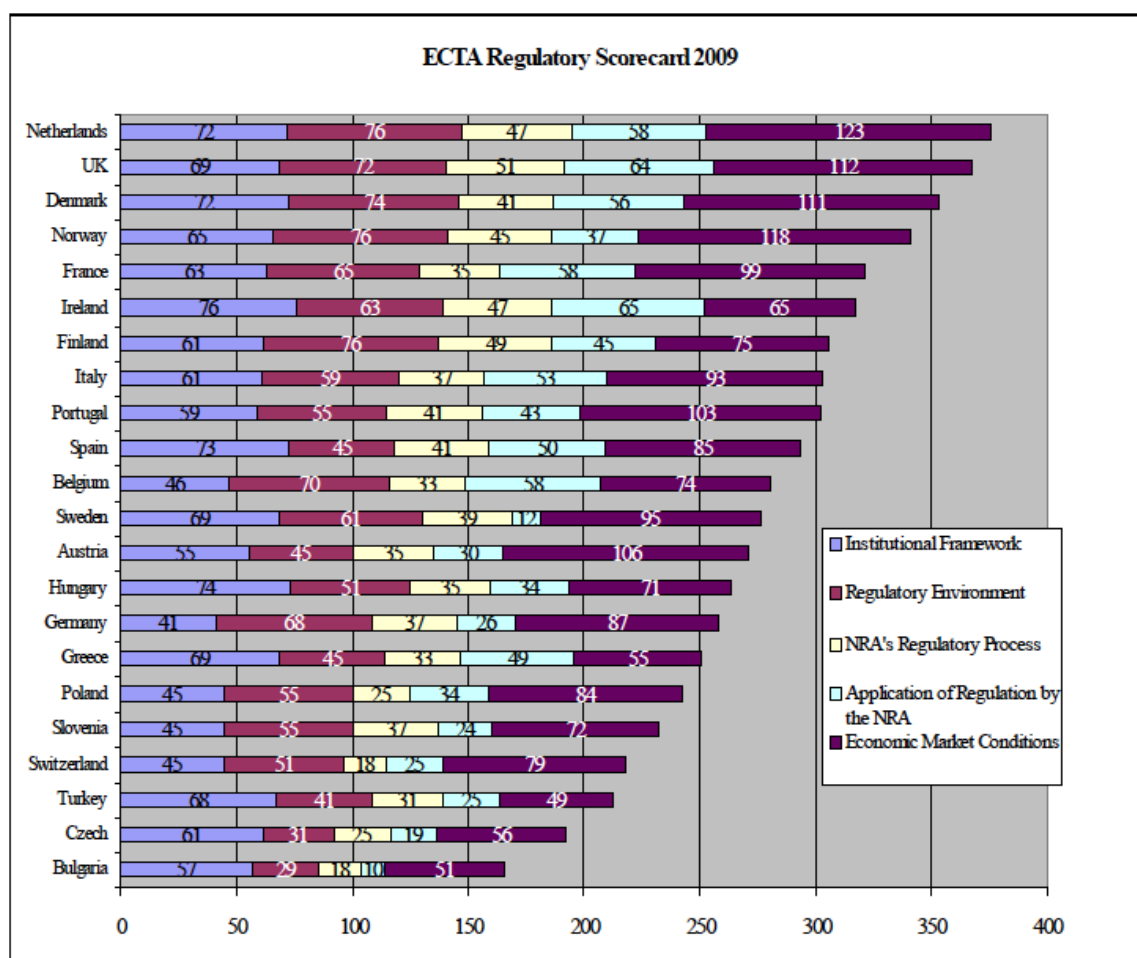
Zajímavé na tomto hodnocení je i také detailnější rozdělení hodnocení do 5 užších kritérií. Umístění českého regulátora v nich nám napomůže upřesnit, kde přesně leží jádro problému oligopolního prostředí v ČR. Evropská konkurenční telekomunikační asociace rozděluje své hodnocení do těchto 5 kategorií: a) institucionální rámec; b) regulatorní prostředí; c) regulatorní proces národního regulátora; d) aplikace regulace

¹¹¹ European Competitive Telecommunication Association. 2010. „Regulatory Scorecard 2009.“ Dostupné na:
http://www.ectaportal.com/en/upload/Scorecards/Regulatory_Scorecard_2009/ECTA%20Regulatory%20Scorecard%20Report%202009.pdf.

INFORMAČNÍ INSTITUT

národním regulátorem; e) ekonomické tržní podmínky. Graf uveden níže poukazuje na výsledky v jednotlivých kategoriích.

Je očividné, že co se týče institucionálního rámce – tedy našich zákonů – je ČR na průměru hodnocených zemí. Je nutné podotknout, že ačkoli se ČTÚ podílí na tvorbě zákonů v oblasti telekomunikací, je to zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu, které tyto zákony vytváří, a ty pak schvaluje, popřípadě i upravuje český parlament. V této oblasti se jedná zejména o zákon o elektronických komunikacích¹¹², který je i dle našeho hodnocení relativně kvalitní, ačkoli k některým zlepšením by jistě mohlo dojít¹¹³. ČTÚ je tak v této oblasti pouze vykonavatelem schválených legislativních nařízení. Zákon sice dává ČTÚ pravomoc vydávat podzákonné vyhlášky, ty jsou však ale obsaženy v ostatních hodnocených kategoriích, které zahrnují faktickou implementaci těchto zákonů. Jinými slovy, *paradoxně jediná kategorie dle tohoto*

¹¹² Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

¹¹³ Zákon o elektronických komunikacích je v ochraně spotřebitele mnohem kvalitnější než například analogický energetický zákon (zákon č. 458/2000 Sb.). Ačkoli ERÚ i ČTÚ fungují špatně, ČTÚ, na rozdíl od ERÚ, není nezávislý orgán a je ve výkonu své moci fakticky podřízen vládě. Transformace postavení ČTÚ na nezávislý orgán by jistě nebyla samospasná, ale určitě by přinesla ke zlepšení fungování tohoto orgánu.

INFORMAČNÍ INSTITUT

---

hodnocení, kde český regulátor není na samém chvostu, je ta, ve které má nejmenší pravomoc.

Jsou to právě ty kategorie, které mají co dočinění s aplikací zákonů v oblasti telekomunikací, kde český regulátor pokulhává. Ve těchto zbylých čtyřech měřených kategoriích, je jeho hodnocení hluboko pod průměrem: V regulatorním prostředí skončil ČTÚ jako *2 nejhorší*, v regulatorním procesu národního regulátora jako *3-4 nejhorší*, v aplikaci regulace národním regulátorem jako *2 nejhorší* a v kategorii ekonomické tržní podmínky se umístil jako *3 nejhorší* ze všech 22 měřených zemí. Hodnocení tak poukazuje na skutečnost, že příčina oligopolního prostředí v českých mobilních službách neleží ve špatných zákonech, na které se ČTÚ s oblibou vymlouvá¹¹⁴, ale ve fakticky špatné implementaci a kontrolní *praxi* českého regulátora. To je to, co jej řadí na samý chvost těchto evropských orgánů. Výmluva ČTÚ na nedostatečné zákony má co dočinění v obecnější rovině s pasivním chováním tohoto úřadu a jeho nechutí cokoli řešit. Krčit rameny a vzdychat nad nedostatečnou legislativou je přeci jenom jednodušší, než využít svého formálního postavení a skrze média a veřejné mínění *tlačit* na operátory nebo parlament zde ke snížení cen a tam k přijetí jistých opatření.

Český telekomunikační úřad je tak oním viníkem, který selhal ve své odpovědnosti při neřešení oligopolního chování nekonkurujících si operátorů a je fakticky tedy i příčinou tohoto narušeného tržního prostředí. Z jeho strany nelze očekávat, že by se postavil za zájmy českých spotřebitelů. Správně fungující telekomunikační úřad by totiž nikdy nepoužil mylné mezinárodní srovnání cen, neadoptoval klamavou argumentaci o snižujících se cenách průměrného volání, nepoužíval zavádějících a nebo vůbec žádné grafy o investicích do rozvoje sítí a nikdy by nedovolil změnu tarifkace na celé minuty a všeobecných podmínek poškozující spotřebitele. Ti, kdo tak z důvodu zanedbávání jeho primární povinnosti ochrany spotřebitelů, jsou to právě tito spotřebitelé, jež z důvodu nedůslednosti ČTÚ trpí. Není to tedy zejména o tom, co ČTÚ dělá, ale spíše o tom, co *nedělá*. Nejedná se zde o selhání trhu v oblasti mobilního volání, ale o nefunkčnost českého regulátora, který na trhu nevynucuje konkurenci. Toto nepřípustné chování nahrává do kapes operátorům, kteří v tichosti pasivnímu přístupu českého regulátora přitakávají. ČTÚ tak neplní svou funkci a jeho dlouholetý předseda Pavel Dvořák systematicky a účelově neplní svou zákonem uloženou povinnost. Vláda ČR proto musí přistoupit ke krokům, které povedou k nápravě.

---

¹¹⁴ Podobně jako český Energetický regulační úřad.

V. ŘEŠENÍ

Úkoly pro vládu ČR

Snížení cen mobilních služeb

V sekci I. byla prokázána vysoká koncentrace na trhu mobilních služeb. V sekci II. bylo dokázáno oligopolní chování nekonkurujících si operátorů. V sekci III. byl za příčinu tohoto stavu označen Pavel Dvořák, který řádně neplní svou funkci. Proto logicky následuje i řešení této situace, a to ve formě úkolů pro vládu ČR. Konečným cílem těchto úkolů je pak snížení cen pro koncové zákazníky, a to s pomocí zvýšení ochrany spotřebitele a konkurence na poli mobilních služeb.

ČTÚ je dle současné právní úpravy podřízen vládě ČR, konkrétně pak ministerstvu průmyslu a obchodu, které má oblast telekomunikací ve své gesci. Některé pravomoci, zejména pak odvolávání a jmenování předsedy a posílání zákonů do parlamentu, sdílí ministerstvo s vládou, proto jsou úkoly směřovány k vládě v tom širším slova smyslu, jelikož je tím míněno i právě toto ministerstvo. Cílem předložených úkolů je představit vládě ČR a ministerstvu průmyslu a obchodu úkoly, které povedou k nápravě oligopolního chování mobilních operátorů tím, že dojde ke snížení cen mobilních služeb pro konečné spotřebitele v ČR, což bude mít i pozitivní efekt pro naši konkurenceschopnost.

ÚKOLY PRO VLÁDU ČR:

- 1. Bezodkladně odvolat předsedu ČTÚ Pavla Dvořáka.**
- 2. Jmenovat zodpovědnou osobu do čela ČTÚ.**
- 3. Vytvořit podmínky pro vstup nového konkurenta.**
- 4. Zpracovat analýzu relevantních trhů originace mobilního volání.**
- 5. Tlačit na operátory na snížení cen.**
- 6. Ustanovit povinnosti schvalovat změny obchodních podmínek operátorů ze strany ČTÚ.**
- 7. Ustanovit povinnost operátorů účtovat po vteřinách.**
- 8. Přijmout opatření vedoucí ke sjednocení cen za mobilní služby pro české zákazníky v rámci skupiny na území E.U.**
- 9. Vyvinout tlak na Evropskou komisi pro sjednocení cen za mobilní služby na celém území E.U.**
- 10. Změnit postavení ČTÚ tak, aby byl nezávislý orgán.**
- 11. Ustanovit zákonem některé nové povinnosti a pravomoci pro ČTÚ.**

Ad. 1. Bezodkladně odvolat předsedu ČTÚ Pavla Dvořáka. Jak bylo prokázáno v sekci III. tohoto dokumentu, předseda ČTÚ je příčinou nekonkurenčního stavu na poli mobilních služeb v ČR a oligopolního chování operátorů, kteří této situaci využívají. Pavel Dvořák selhal při kontrole mobilního trhu, když řádně nevykonává zákonem danou povinnost při ochraně spotřebitele a vytváření podmínek pro efektivní hospodářskou soutěž. Pavel Dvořák by proto měl být bezodkladně podle § 107 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích na návrh ministra průmyslu a obchodu odvolán.

Ad. 2. Jmenovat zodpovědnou osobu do čela ČTÚ. Po odvolání Pavla Dvořáka by měla být vládou do čela ČTÚ jmenována na návrh ministra průmyslu a obchodu zodpovědná osoba, která bude nejenže plnit své zákonem nařízené povinnosti, ale bude také zcela *samostatně* jednat ve prospěch ochrany spotřebitelů a vytváření podmínek pro efektivní hospodářskou soutěž. Tato osoba by tady měla mít vlastnosti přesně opačně současnému předsedovi Pavlu Dvořákovi.

Ad. 3. Vytvořit podmínky pro vstup nového konkurenta. Podmínky k aukci na uvolněné frekvence v pásmu 800 MHz a pro vstup virtuálních operátorů *musí* být ze strany ČTÚ nastaveny tak, aby vedly ke vstupu *nového* hráče na mobilní trh. To má být učiněno i za toho předpokladu, že v aukci bude v tomto smyslu uplatněna pozitivní diskriminace. Pouze noví hráči českém mobilním trhu povedou ke zvýšení konkurence.

Ad. 4. Zpracovat analýzu relevantních trhů originace mobilního volání. Jedná se o naprosto zásadní krok k řešení dnešní situace. Současná neexistence analýzy relevantních trhů ze strany ČTÚ brání účinnému postupu k vytváření řádné hospodářské soutěže na poli mobilních služeb. Po zpracování této analýzy, jež nezvratně povede k identifikaci absence neefektivní hospodářské soutěže podniků s významnou tržní silou, může ČTÚ využít řadu nástrojů ke zlepšení problémů ohledně nefunkční konkurence a ochrany spotřebitelů (§ 51 odst. 5, 6, 7, a 12 a § 57 zákona o elektronických komunikacích a zde související body 6, 7, 8 a 9).

Ad. 5. Tlačit na operátory na snížení cen. Ministr průmyslu a obchodu, potažmo ČTÚ, by měl využít svého formálního postavení a veřejně začít upozorňovat na drahé volání českých operátorů a jejich zisky a vyvíjet na ně tlak a přitom jim pohrozit regulací koncových cen a tím je přinutit k jejich snížení. V případě, že operátoři nesnížení koncové ceny, nekompromisně přistoupit k aplikaci § 57 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích a regulovat koncové ceny pro spotřebitele.

Ad. 6. Ustanovit povinnosti schvalovat změny obchodních podmínek operátorů ze strany ČTÚ. Jak bylo prokázáno v sekci III. tohoto dokumentu, všeobecné obchodní podmínky se staly nástrojem operátorů, jak měnit podmínky poskytovaných služeb za chodu, jež v konečném důsledku vedou k poškozování spotřebitelů. ČTÚ proto má vytvořit mechanismus, kdy jsou veškeré změny obchodních podmínek pro

konečné spotřebitele tímto orgánem schvalovány. Opatření povede k větší ochraně spotřebitelů vůči operátorům.

Ad. 7. Ustanovit povinnost operátorů účtovat po vteřinách. ČTÚ musí regulovat operátorům podmínky ohledně možnosti účtování provolaných minut, a to tak, aby se vrátilo k původnímu účtování po první provolané minutě po vteřinách (60+1). Současné účtování po minutách (60+60) je nepřipustné. Opatření povede ke snížení cen celkových faktur pro konečné spotřebitele o 24%.

Ad. 8. Přijmout opatření vedoucí ke sjednocení cen za mobilní služby pro české zákazníky v rámci skupiny na území E.U. Společnosti T-Mobile, Telefónica O2 a Vodafone jsou nadnárodní společnosti se zastoupením po celé E.U. Není proto možné, aby český zákazník jedné z těchto společností při využívání služeb stejné společnosti v zahraničí, mu byla účtována cenová přírážka ve formě roamingu. Tyto ceny se musí sjednotit, a to minimálně tak, aby český zákazník platil v zahraničí v rámci roamingu lokální ceny určené pro tamní zákazníky. To platí jak pro ceny volání a sms, tak pro datové přenosy. Toto opatření by významně přispělo k proexportní politice ČR.

Ad. 9. Vyvinout tlak na Evropskou komisi pro sjednocení cen za mobilní služby na celém území E.U. Evropská komise postupně reguluje ceny pro roaming na celém území E.U. Vládní politika by v tomto směru měla toto konání podporovat a tlačit na další postupnou eliminaci roamingových přírážek na celém území E.U.

Ad. 10. Změnit postavení ČTÚ tak, aby byl nezávislý orgán. V současné době je ČTÚ podřízen vládě. Tato situace je příznivá ve chvíli, kdy je vládní politika nakloněna k ochraně spotřebitele a zvyšování konkurence, ale už ne ve chvíli, kdy těmto cílům vláda nakloněna není. Proto by se měl z ČTÚ s pomocí úpravy zákona o elektronických komunikacích stát nezávislý orgán (tak jako například Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Energetický regulační úřad), který bude *nezávisle* vykonávat dohled nad telekomunikačním trhem. Tento návrh vychází z premisy, že je vždy jednodušší donutit špatného předsedu nezávislého ČTÚ s pomocí mediálního tlaku ke správnému jednání, než donutit dobrého předsedu nezávislého ČTÚ k jednání špatnému.

Ad. 11. Ustanovit zákonem některé nové povinnosti a pravomoci pro ČTÚ. Vláda by měla předložit novelu zákona o elektronických komunikacích, která předdefinuje ČTÚ minimální výčet oblastí, kde má provádět analýzu relevantních trhů, uplatňovat mezinárodní srovnání mobilních služeb a dále explicitně ustanovit širší pravomoci pro tento úřad při ochraně spotřebitele, jako je schvalování obchodních podmínek, nastavení způsobu účtování a opatření vedoucí ke sjednocení cen za mobilní služby pro české zákazníky v rámci skupiny na území E.U.¹¹⁵

---

¹¹⁵ Autorem dokumentu je Petr Cibulka, ředitel INFORMAČNÍHO INSTITUTU.